БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 82 (1602)
24 АПРЕЛЬ ЯКШАНБА 1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

Халқ маорифи ходимлари! Болаларни ўқитиш сифатини яхшилангиз, мактабнинг турмуш билан, ишлаб чиқариш билан маҳкам боғланиши учун курашингиз! Ёш бўғинни коллективизм, меҳнатга муҳаббат руҳида, Ватанга, коммунизм ишига садоқат руҳида тарбиялангиз!

(КПСС Марказий Комитетининг 1- Май Чақириқларидан).

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИДА

Булардан ўрнак олинг

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг бюроси ўз зиммасига оширилган социалистик мажбурият олган 159-қурилиш тресги бинокорлари коллективининг ташаббусини маъқуллади.

Область партия комитети бюроси қурилишлар ҳамда саноат корхоналари раҳбарлари, областдаги бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зиммасига 159-қурилиш тресги коллективининг ташаббусини муҳокама қилиб, социалистик мажбуриятларни қайта кўриб чиқиш, уй-жой ҳамда мактаб бинолари қурилиши юзасидан йиллик планни муддатидан илгари бажариш имконини берадиган тадбирларни белгилаб чиқиш вазифасини юклади.

Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши, саноат корхоналари ва бошқа хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари лойиҳа-техника ҳужжатларини, шунингдек зарур асбоб-ускуна ва моддий маблағларни ўз вақтида етказиб беришни таъминлашлари, капитал қурилиш планининг муваффақиятли бажарилиши учун зарур чораларни кўришлари керак.

Область партия комитети бюроси шаҳар ва район партия комитетларига капитал қурилишнинг бориши устидан муттасил назорат ўрнатиш, партиявий-сиёсий ишларни яхшилаш ҳамда коллективни ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар қилишда бошланғич партия ташкилотларига амалий ёрдам бериш зарурлигини уқтириб ўтди.

Бинокорларнинг социалистик мажбуриятлари

Етти йилликнинг иккинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ ҳаракатига қўшилган 159- қурилиш тресги ва пудратчи ташкилотларнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

Умумий ҳажми 43355 квадрат метр уй-жой майдонини фойдаланишга топшириш йиллик планини 1960 йилнинг 25 ноябригача бажариш. Янги ўқув йили бошланишигача 4 минг ўқувчига мўлжалланган 7 та мактаб биносини, шу жумладан 2 та мактаб-интернатни фойдаланишга топшириш;

шу йилнинг 1 сентябригача болалар яслиси қурилишини тугаллаш, 7 ноябргача 2 та болалар боқчасини фойдаланишга топшириш.

Ўз зиммасига оширилган мажбурият олган 159-қурилиш тресги коллективи барча бинокорлик, монтажчи ташкилотлари ва қурилиш индустрияси корхоналари ходимларини уй-жой, мактаб, болалар муассасалари бинолари ва бошқа объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида қатнашишга чақирди.

Ўзбекистон геологлари — Ленин мукофоти лауреатлари

«Узбекнефтегазразведка» трестида 22 апрель иш куни митинг билан бошланди. Геологлар ва геофизиклар, қидириш ишларининг ветеранлари ва олий ўқув юртларини эндигина тамомлаган ёшлар — хуллас ҳамма СССРда энг катта Газли табиий газ манбаини топганликлари ва разведка қилганликлари учун Ленин мукофотига сазовор бўлган ўз ўртоқлари ва коллегаларини самимий табриклаш учун клубга тўпланди.

Митингни партия ташкилотининг секретари М. Н. Смирнов очди. Трест бошқарувчисининг ўринбосари В. И. Кушниров Ленин мукофоти лауреатларига қизғин табрик сўзлари билан мурожаат қилди.

— Газли конини очганларнинг меҳнатига юксак баҳо берилиши,— деди у, — Ватанга ажойиб совға тайёрлаган ана шу кишиларга муносиб мукофотдир.

Геолог С. П. Корсаков бундай деди:

— Биз билан ишлайдиган ўртоқларимизга Ленин мукофоти берилиши Ўзбекистон ер ости бойликларининг разведкачилари зиммасига кўпгина вазифа юклайди. Бизнинг олдимизда ҳали оёқ тегмаган кўпгина жойлар бор. Кўпгина конлар, балки Газлидан ҳам бойроқ конлар, ўз тадқиқотчиларини кутмоқда.

Табрикларга жавобан Ленин мукофоти лауреати К. А. Сотириади ҳаяжон билан бундай деди:

— Жонажон Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукуматимиз бизга берган бу олий мукофот барча ўзбек геологларга берилган мукофотдир. Ҳар биримиз яхши биламизки, Газлида қилинган жуда катта ишни катта ва жипслашган коллективгина бажара олиши мумкин эди. Қизилқум саҳросида очилган табиий газ кони Владимир Ильич туғилган куннинг 90 йиллиги шарафига Ватанга умумий совғамиз бўлсин!

* * *

ЎзТАГнинг Газлидан қайтиб келган махсус мухбири П. Булушев хабар қилади:

Қизилқум саҳролари улуғвор ва паёнсиз. Ҳар қандай йўлдан юра оладиган машиналами, «ЯК-12» самолётидами,— барибир ҳар қандай транспортда юрсангиз ҳам атрофда фақат қумни кўрасиз. Ана шу бир хиллик қадимги жасур сайёҳларни «саҳро саҳролигича қолади» деган фикрга келишга мажбур қилган бўлса керак...

Бизнинг кунларимизда Газли шаҳарчаси ва унинг атрофлари — хатто ана шундай гўё ҳаётсиз жойларнинг қиёфасини ҳам тубдан ўзгартираётган ижодкор совет халқининг битмас-туганмас ижодий имкониятларидан дарак бериб турибди. Ватанимизнинг илғор фани ва энг янги техника билан қуролланган Ўзбекистон геологлари Қизилқум бағрини текшира олдилар. Саҳро бебаҳо табиий бойликларнинг битмас-туганмас кони бўлиб чиқди.

Арзон ёнилғи ва қимматбаҳо хомашё — табиий газнинг Газлида разведка қилинган запаси юзларча миллиард кубометрга етади. Бу эса ҳозироқ Газлини Шимолий Америкадаги энг катта газ кони Хью—Готанг ва Европада энг катта ҳисобланган, яқинда Францияда очилган Парана кони билан бир қаторга қўяди.

Лекин бу фақат ҳозир шундай. Қизилқум ер ости бойликларини разведка қилиш тобора кенг тус олмоқда. Газли пармаловчилари Газли атрофида геофизиклар ва қидирувчилар очган янги перспектив структураларни ўрганишга киришмоқдалар. Уларнинг текширишлари тугаллангач дадил айтиш мумкинки, бу ердаги табиий газ запасларининг умумий миқдори триллион кубометрдан ошиб кетади.

Яқин ойлар ичида Газлини Челябинск ва Свердловск билан улайдиган дунёдаги энг катта магистрал қувур қурила бошланади. Бу газ қувури қурилиши тугаллангач, Жанубий Урал шаҳарлари ва саноат корхоналари Қизилқум бағридан чиққан газдан неча ўн йиллар мобайнида фойдаланиш имкониятига эга бўладилар.

Газлида ҳозир газ қатламлари разведкаси тугалланди. Бу ерга яқинда конни ишлатувчи янги ходимлар келадилар. Лекин геологлар ўзларига ёқиб қолган майдондан кетишга шошилмаётирлар. Қудратли пармалаш машиналари ишни тўхтатгани йўқ. Газли қатламлар остида, 13-горизонтда Ўзбекистонда энг юқори сифатли нефть кони борлиги аниқланди. Яқин келажакда Қизилқум саҳроси газ-нефть саноатининг қудратли марказига айланади.

Ер бағрини разведка қилувчиларга кўпгина қийинчиликларни енгишга тўғри келди. Августнинг жазирама иссиғи ва январнинг қаҳратан совуғи, пармаланган қатламларнинг мислсиз кучли босими ва олов — ҳеч нарса разведкачиларни тўхтата олмади. Ватан уларнинг меҳнат жасоратига юксак баҳо берди.

1-Май шарафига меҳнат совғалари

Тошкентдаги 27-автобаза шофёрлари Георгий Питас ва Комил Хўжаевлар умумхалқ байрами яқинлашиб қолган шу кунларда янада сидқидиллик билан ишлаб смена топшириғини 160 — 170 процент қилиб бажараётирлар. Суратда: (чапдан ўнгга) Г. Питас ва К. Хўжаевлар ўз иш тажрибаларини ўртоқлашмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорларининг область слети

Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси, коммунистик меҳнат зарбдори. Бу шарафли ном эгалари ҳар бир ишда, ҳамма ерда барчага намуна кўрсатиш, ўзининг бутун кучи, билимини коммунистик жамият қурилишига сарфлаш йўлида хормай-толмай меҳнат қилмоқдалар.

Кеча Тошкентдаги тўқимачилар Маданият саройида коммунистик меҳнат бригадалари ва коммунистик меҳнат зарбдорларининг биринчи область слети бўлди. Слет область партия комитети, область комсомол комитети ва облсофпроф томонидан чақирилган эди. Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Р. Ғуломов «КПСС XXI съезди тарихий қарорларини амалга оширишда коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорларининг авангардлик роли тўғрисида» доклад қилди.

Доклад юзасидан бўлган музокараларда сўзга чиққан нотиқлар ўз коллективларининг иш тажрибалари ҳақида ўртоқлашдилар. Залга йиғилганлар мусобақадош ивановаликлар вакили, Варенцов номли фабриканинг коммунистик меҳнат зарбдори В. Н. Смирнованинг нутқини зўр қизиқиш билан тингладилар.

Слет қатнашчилари областимиз меҳнаткашларига қарата мурожаат қабул қилдилар.

(Слет ҳақидаги муфассал ҳисобот газетамизнинг келгуси сонида берилади).

МУСОБАҚА САМАРАСИ

Умумхалқ байрами — 1 Майни меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун керамика заводи коллективи ўртасида қизитиб юборилган мусобақада плита тайёрлаш цехи ишчилари олдинда бормоқдалар. Сўзи билан иши бир бўлган бу коллектив тўрт ойлик топшириқни муддатидан илгари — 22 апрелда бажариб, доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигини ажойиб ютуқлар билан кутиб олди.

— Партия Марказий Комитетининг байрамолди Чақириқлари, — дейди цех бошлиғи ўртоқ Филипп Горбунов,— кўп қатори коллективимизни янада унумлироқ ишлашга даъват этмоқда. Биз ой охиригача яна 1000 квадрат-метр плита тайёрлаб беришга аҳд қилдик.

Прессчи Қ. Раҳимов, қолипловчи А. Бараева ва М. Ломзина каби цех илғорлари меҳнат вахтасида туриб смена топшириғини 150—200 процентга етказиб адо этмоқдалар.

А. ШАЙХОВ.

Рационализаторлар туҳфаси

Пойтахтимиздаги «Ташавтомаш» заводи коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бир қаторда унинг таннархини арзонлаштириш устида ҳам жиддий иш олиб бораётир.

Ўтган ойлар мобайнида рационализаторлик ва ихтирочилик бюросига илғор ишчилар, инженер-техник ходимлардан 40 дан ортиқ рационализаторлик таклифи тушди. Буларнинг ҳаммаси қабул қилиниб, биринчи кварталнинг ўзидаёқ 36 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

КПСС Марказий Комитети майолди Чақириқлари эълон қилингандан сўнг заводда рационализаторлик ҳаракати янада авж олиб кетди. Рационализаторлар, таклифларимизнинг жорий қилиниши туфайли тежаб қолинаётган давлат маблағлари бизнинг умумхалқ байрамига тайёрлаётган туҳфамиздир, демоқдалар.

У. НИЕЗОВ,
З. ОРИПОВ.

Ўрнак кўрсатмоқдалар

Чирчиқ электрокимё комбинатини реконструкция қилишда жонбозлик кўрсатиб ишлаётган «Проммонтаж» қурилиш участкасининг коллективи КПСС Марказий Комитети майолди Чақириқларидан руҳланиб, суръатни янада ошириб юборди.

Илғор монтажчилардан Абдурашидов, Гаврилов, Тазов ва Еремеев ўртоқлар 1 Май шарафига бошланган социалистик мусобақада ўз касбдошларига намуна бўлмоқдалар. Улар ҳар куни белгиланганидан икки баравар кўп иш бажараётирлар.

Ана шу илғорлардан ўрнак олиб ишлаётган участка коллективи тўрт ойлик топшириқни 22 апрелда тўла бажарди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Олдинда бор аётганлар

Оҳангарон шахтерлари етти йилликнинг иккинчи йили бошидан буён она-Ватанга пландан ташқари бирнеча ўн вагон ёқилғи етказиб бердилар.

Байрамолди меҳнат вахтасида туриб ишлаётган коммунист ўртоқ Федор Хон раҳбарлик қилаётган биринчи участка шахтерлари қўшимча равишда 4 минг тонна ёқилғи тайёрлаб, мусобақанинг олдинги сафида бормоқдалар. Улар ёғоч устунларидан қайта фойдаланиш, электр қувватини тежабтергаб сарфлаш ҳамда меҳнат унумдорлигини тинмай ошира бориш ҳисобига 70 минг сўмликдан ортиқ маблағни тежаб қолдилар. Участкада қазиб чиқарилган ҳар бир тонна ёқилғининг таннархи белгиланганидан 3 сўм 16 тийин камайтирилди.

Ф. ПЕТРОВ.

Область районларида маккажўхори ва оқ жўхори экишнинг бориши тўғрисида 1960 йил 23 апрелгача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Ҳаммаси	Шу жумладан квадрат-уялаб	Районлар	Ҳаммаси	Шу жумладан квадрат-уялаб
Қуйи Чирчиқ	91,2	107,8	Оржоникидзе	62,5	58,3
Чиноз	90,1	27,7	Ўрта Чирчиқ	61,5	76,2
Сирдарё	85.0	81,9	Бекобод	59,6	49,6
Калинин	78,6	68,2	Янгийўл	58,8	36,4
Янгиер шаҳри	77,7	70,1	Гулистон	58,5	55,1
Оққўрғон	76,2	61,5	Юқори Чирчиқ	58,0	56,1
Пискент	74,1	61,3	Бўстонлиқ	48,4	115,8
Оҳангарон шаҳри	69,2	—	Олмалиқ шаҳри	40,3	18,3
Бўка	62,8	24,6	Область бўйича	67,2	62,9

Янги Зеландия бош министри Ленинградга келди

ЛЕНИНГРАД, 22 апрель. (ТАСС). Янги Зеландия бош министри ва ташқи ишлар министри Уолтер Нэш бугун Киевдан Ленинградга келди.

Ленинград аэропортида ҳурматли меҳмонни шаҳар меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари кутиб олдилар.

Ленинград шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Е. Г. Стржалковский бош министрга мурожаат қилиб қисқача нутқ сўзлади. Уолтер Нэш жавоб нутқи сўзлади.

Областимиз саноати юксалишда

Тошкент шаҳар ва область саноатининг 1960 йил I квартал давлат планини бажариш якунлари тўғрисида Тошкент шаҳар ва область статистика бошқармаларининг ахбороти

Етти йилликнинг иккинчи йили топшириғини муддатидан олдин бажариш учун мусобақани авж олдириб, Ленин меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Тошкент шаҳар ва область саноат корхоналарининг коллективлари биринчи квартал топшириғини муваффақиятли бажардилар. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани 106 процент, жумладан Тошкент саноат корхоналари бўйича 105 процент, область корхоналари бўйича 107 процент бажарилди. Меҳнат унумдорлиги белгиланганидан 3 процент, кўпгина корхоналар қисқартирилган иш кунига ўтган бўлишига қарамай, 1959 йилнинг шу давридагига нисбатан эса 13 процент оширилди.

Саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 17 процент, шу жумладан шаҳар бўйича 15 процент, область бўйича 23 процент кўпайди.

Планнинг бажарилиши ва ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсиши қуйидагича характерланади:

	1960 йил 1 квартал планининг бажарилиши	1960 йил 1 кварталда 1959 йил 1 кварталдагига нисбатан процент ҳисобида
Тошкент Совнархози	105	117
Тошкент шаҳар ижроия комитетига қарашли саноат бошқармаси	109	117
Тошкент область ижроия комитетига қарашли саноат бошқармаси	116	129
Республика министрликлари ва ведомстволари корхоналари	108	112
Иттифоқ министрликлари ва ведомстволари корхоналари	105	134

Саноатнинг айрим тармоқлари бўйича 1960 йил I кварталда ўтган йилнинг шу давридагига қараганда ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсиши қуйидагича бўлди (процент ҳисобида): қора металлургия — 109, рангли металлургия — 134, кўмир саноати — 88, электр қуввати ҳосил қилиш — 118, машинасозлик ва металл ишлаш — 124, кимё саноати — 114, қоғоз ва ёғоч ишлаш саноати — 111, бинокорлик материаллари саноати — 137, ойна ва чинни-фаянс саноати — 138, енгил саноат — 112, озиқовқат саноати — 113.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, саноат корхоналарининг коллективлари ажойиб ютуқларни қўлга киритдилар. Лекин шуни ҳам қайд қилиб ўтиш керакки, 25 та корхона, шу жумладан Тошкент Совнархозига қарашли 3 та корхона квартал планини бажармай, 16 миллион сўмлик кам маҳсулот берди. Квартал планини бажармаган корхоналар орасида: плавик-шпат комбинати, Тошкент подшипник-ремонт заводи, Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатининг ремонт заводи, «Ташдормостстрой» тресги, «Главсельстрой» нинг ёғочсозлик заводи, «Крупнопанельстрой» комбинати ва бошқалар бор.

Саноат маҳсулотларининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1960 йил I квартал плани қуйидагича бажарилди:

Саноат маҳсулотларининг турлари	1960 йил 1 квартал планининг бажарилиши	1960 йил 1 кварталда 1959 йил 1 кварталдагига нисбатан процент ҳисобида
Пўлат	109	106
Кўмир	107	85
Электр қуввати	102	118
Минерал ўғитлар	104	115
Кимё асбоб-ускуналари	106	115
Компрессорлар	106	126
Трансформаторлар	100	147
Экскаваторлар	100	114
Кўтарма кранлар	100	82
Чигит экадиган трактор сеялкалари	118	98
Трактор культиваторлари	105	118
Пахта териш машиналари	108	—
Қоғоз	105	108
Цемент	108	184
Шифер	102	124
Асбоцемент трубалар	82	110
Йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар	109	189
Пишиқ ғишт	102	117
Деразa ойнаси	100	158
Пахта толаси	106	139
Ип газлама	102	105
Устки трикотаж	109	111
Гўшт (давлат ресурси ҳисобидан)	114	2,2 марта
Колбаса маҳсулотлари	109	149
Консервалар	116	117
Сут маҳсулотлари	113	135
Мол ёғи (давлат ресурси ҳисобидан)	3,5 марта	186
Ўсимлик ёғи (давлат ресурси ҳисобидан)	104	96
Макарон маҳсулотлари	102	91
Нон-булка маҳсулотлари	104	95
Узум виноси	106	147
Шампан виноси	104	104
Совун	107	98

Шаҳар ва область саноат корхоналарининг коллективлари дала ишларини муваффақиятли ўтказишда колхоз ва совхозларга яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар. Биринчи квартал мобайнида пландагидан ташқари бирнеча минг тонна минерал ўғит, 300 дан ортиқ чигит экадиган трактор сеялкаси, 250 дан зиёд трактор культиваторлари ва бошқа қишлоқ хўжалик асбоб-ускуналари ишлаб чиқарилди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ВА ОБЛАСТЬ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Республиканинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга тухум сотиш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 24,9 миллион дона ёки 1,8 баравар кўп тухум сотилди.

Фарғона, Хоразм областларида ва Қорақалпоғистон АССРда тухум харид қилиш айниқса муваффақиятли ўтмоқда, улар тухум сотиш йиллик планини ҳозирдаёқ бажардилар.

Тухум харид қилиш давом этмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

Совет фани ва техникасининг янги муваффақиятлари сари

СОВЕТ ФАНИ коммунизм хизматида

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИ РАИСИ АКАДЕМИК ***А. Н. НЕСМЕЯНОВ*** *БИЛАН СУҲБАТ*

□ □

В. И. Ленин туғилганига 90 йил тўлган кунда фанимизнинг юксак муваффақиятлари Ленин мукофотлари билан тақдирланмоқда.

Мана шу юксак мукофотга сазовор бўлган олимлар орасида табиёт ва техника фанларининг машҳур намояндалари бор. Буларнинг баъзи ишлари табиат сирларини бундан буён ҳам очишга қаратилган бўлса, иккинчи хиллари — техникани илмий тафаккурнинг энг янги тадқиқотлари билан бойитади.

Ленин мукофотлари комитети мукофот олиш учун тақдим этилган материалларни ўрганишга доир анча катта дастлабки ишларни бажарди. Бу ишларни муҳокама қилиш учун кенг жамоатчилик ва матбуот жалб этилди. Натижада турли билим тармоқларининг энг йирик вакилларидан тузилган комитет кеча газеталарда эълон қилинган қарорни қабул қилди.

Шу факт шубҳасизки, бизнинг фанимиз космик фазони тадқиқ қилишда биринчи ўринни мустаҳкам эгаллади. Ердан ташқарида, ернинг Совет Иттифоқидан учирилган сунъий йўлдошлари ва космик ракеталарда ишлаган асбоблар жаҳон тарихида биринчи бўлиб планетамизни ўраб олган фазода рўй берувчи процесслар тўғрисида маълумотлар келтирди. Эндиликда фазо илмий ва амалий жиҳатдан ниҳоятда муҳим бўлган мураккаб ҳодисалар майдонига айланиб қолди. Маълум бўлишича, бу ерда хилма-хил физик процесслар ва ўзаро таъсиротлар рўй берар экан. Йўлдошларда бўлган асбоблар планетамизни булут сингари ўраб олган алоҳида нурланиш тури борлиги тўғрисида сигнал берди.

Ердан қарийб минг километр баландликда булутнинг ички пояси жанубий геомагнит кенгликнинг 35 градусидан шимолий кенгликнинг 35 градусига қадар чўзилади. Юз миллион электроновольт чамаси энергияга эга бўлган протонлар уни ташкил этувчи зарралар ҳисобланади. Булутнинг ташқи пояси ердан 50 минг километр масофага қадар чўзилган бўлиб, унда хийла озроқ энергияли электронлар бор.

СССР Фанлар академиясининг Физика институтида ишлаётган совет физиклари — СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси С. Н. Вернов ва физика-математика фанлари доктори А. Е. Чудаков ер теварагидаги ташқи радиация поясини кашф этиш ва ўрганиш ҳамда зарядланган заррачаларнинг космик фазода тақсимланишининг умумий манзарасини белгилаш шарафига муяссар бўлдилар. Уларнинг тадқиқотлари, жумладан, радиация ташқи пояси космик кемалар учун «хавф» туғдиради деган тасаввурни рад этади ва, шундай қилиб, келажак планеталараро саёҳатлар учун йўлни тозалайди.

С. Н. Вернов ва А. Е. Чудаковлар йўл-йўлакай ниҳоятда қизиқарли ҳодисани ҳам топдилар. Бу ҳодиса шундан иборатки, ернинг магнит майдони қарийб 100 килоэлектроновольт энергияли электронлар учун «тузоқ» экан. Ернинг ташқи радиация поясидаги магнит майдонларини сўнгра СССР Фанлар академияси ер магнетизми институтининг илмий ходимлари — Н. В. Пушков ва Ш. Ш. Долгиновлар махсус асбоблар ёрдами билан ўлчадилар. Улар ионосферанинг ташқарисида электр токлари борлигини исбот этдилар, шунингдек ойнинг магнит майдони йўқ эканлигини аниқладилар.

Шундай қилиб, С. Н. Вернов, А. Е. Чудаков, Н. В. Пушков ва Ш. Ш. Долгинов космик радиация ҳамда Ер ва Ойнинг магнит майдонини тадқиқ қилишда катта хизмат қилдилар. Уларнинг мана шу соҳадаги ишлари Ленин мукофотига сазовор бўлди.

Ҳозирги табиётшуносликда физика етакчи ўрин эгаллайди. Физика табиётшуносликнинг тараққиётига ниҳоятда катта таъсир кўрсатмоқда.

А. И. Лейпунский, О. Д. Казачковский, И. И. Бондаренко ва Л. Н. Усачевларга тез нейтронлар билан ишлайдиган ядро реакторлари физикаси соҳасидаги тадқиқотлари учун Ленин мукофоти берилди. Улар яратган ядро реакторлари назарияси ва бир қанча тажриба реакторларида экспериментал тадқиқотлар ўтказилиши асосида ядро ёнилғисини юқори фойдали иш коэффициентига эга бўлган электр энергияси олиш билан айни бир вақтда ядро ёнилғисини кенг суратда такрор ишлаб чиқариш илмий масаласи ҳал этилди.

Нисбийлик назарияси, ядронинг томчи модели, фазо ўзгаришлари назарияси ва ўта оқувчанлик ҳодисаси соҳасидаги янги ғоялар туғилиши билан бирликда майдоннинг квант назариясига доир тадқиқотлар совет назарий физикасининг энг муҳим муваффақиятлари қаторига киради. Академик В. А. Фокнинг майдон квант назариясига доир фундаментал тадқиқотлари орасида ядро нурланишлари мезон назариясида айниқса кенг тарқалган иккиламчи квантланиш методининг ишлаб чиқилиши ниҳоят катта аҳамиятга эгадир. Фок методи атомнинг тузилишига доир тадқиқотлар билан боғлиқ энг қийин масалаларни ҳал этиш учун калит бўлиб, биринчи марта зарраларнинг майдон билан ўзаро таъсир қилиш масаласини ҳал этиш имконини очди. В. А. Фокнинг Ленин мукофотига сазовор бўлган асари жаҳон адабиётида классик адабиётлар қаторига қўшилди. Майдон квант назарияси соҳасидаги энг қийин масалаларни ҳал қилишда унинг ғояларидан фойдаланилмоқда.

СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Н. Г. Четаевнинг асарлари ҳам ҳаммага маълумдир. Унга Ленин мукофоти ҳаракат барқарорлиги ва аналитик механика соҳасидаги иш цикллари учун берилди. Олим эндиликда «Четаев интеграл боғламлари методи» деб аталувчи усулни ишлаб чиққан бўлиб бу усул қаттиқ жисм ҳаракати барқарорлигига доир кўпгина масалаларни ҳал қилишга имкон берди. У А. М. Ляпуновнинг ҳаракат барқарорлигига доир машҳур ишларини умумлаштирди ва тараққий эттириб, назариянинг амалда фойдаланилишини мумкин бўладиган ҳолга келтирди. Баллистика, аниқ асбобсозликда Н. Г. Четаев хулосаларидан фойдаланилади. У, масалан, вибромельница (тебранма тегирмон)нинг энг қулай режимида ишлашини таъминловчи параметрларни танлаш усулини берди, кардан осмадаги симметрик оғир гироскопнинг ҳаракатини ўрганди ҳамда янги техниканинг бир қанча бошқа масалаларини ҳал қилди.

Профессор А. Е. Крисснинг «Денгиз (чуқур сувли) микробиологияси» китоби океан ҳаётини ўрганишга муҳим ҳисса қўшади. Бу асарнинг босилиб чиқиши микробиология, шунингдек океанологияда катта воқеа бўлди.

Ленин мукофотининг лауреати профессор А. Е. Крисс ўн икки йил мобайнида Тинч, Ҳинд ва Атлантик океанларда, Шимолий қутб ҳавзаси ва Антарктика сувларида сув сатҳидан тубига қадар жуда кенг тадқиқотлар ўтказди. Бунинг натижасида денгиз бактерияларини ўрганишга доир жуда кўп материал тўпланди ва ўрганиб чиқилдики, ҳанузгача бунга тенг келадиган асар йўқ эди. Бу тадқиқот океан чуқурликларидаги органик ва анорганик моддаларнинг микробиологик ўзгариш процесслари тўғрисидаги билимни кўп даражада кенгайтиради.

Мамлакатимизнинг етакчи хирурглари — А. А. Вишневский, П. А. Куприянов, Е. Н. Мешалкин, Б. В. Петровскийларга юрак ва йирик қон томирларда янги операциялар қилишни ишлаб чиққанликлари учун Ленин мукофоти берилди. Мазкур талантли врачлар сўнгги вақтларга қадар фақат терапевтика йўли билан даволаниб келинган юрак касаллигига жаҳон медицина практикасида биринчи марта хирург қўлини тегиздилар, хирургиянинг янги соҳасига мунтазам илмий асос қўйдилар. Уларнинг ҳар бири ўзи раҳбарлик қилган муассасада юрак касалликларини ўрганиш ва даволашга доир «кардиологик марказ» вужудга келтирдилар. Профессор А. А. Вишневскийнинг сунъий қон айлантирадиган аппарат ёрдамида «қуруқ» юракни операция қилиш соҳасидаги ишлари кенг маълумдир. Профессор П. А. Куприянов шогирдлари билан бирликда музлатиб наркоз қилиш — гипотермия масаласини чуқур ўрганиб, умумий музлатиш йўли билан операцияларни муваффақиятли ўтказиш имкониятини физиология жиҳатидан асослади. Ҳозирги вақтда СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг экспериментал биология ва медицина институтига раҳбарлик қилаётган профессор Е. Н. Мешалкин юрак хирургияси масаласини ўз йўли билан ҳал қилмоқда. У юрак яқинида бўлган қон томирларини кўчириш ва улаш операциясини айниқса синчиклаб ишлаб чиқди. Юракнинг метрал етишмовчилик деб аталувчи касалликларидан бирида чапки қурсоқчасини тикиш усулини кашф этган профессор Б. В. Петровский юракда 600 дан ортиқ операция қилди. Вишневский, Куприянов, Мешалкин ва Петровскийларнинг ҳар бири талантли олимлар катта группасини тарбиялаб етиштирди.

Катта тезлик, юксак температура, мураккаб эксплуатация режимида ишловчи юксак параметрли замонавий машиналарни яратиш пишиқлик расчётининг аниқ ва мураккаб бўлмаган инженерлик методларини талаб этади. С. Д. Пономарев, В. Л. Бидерман, К. К. Лихарев, Н. Н. Малинин, В. И. Феодосьев ва В. М. Мокушиннинг «Машинасозликдаги пишиқлик расчётлари» деган уч томлик монографияси машинасозликдаги эластиклик, пластиклик, судралувчанлик ва пишиқликнинг инженерлик назарияси муваффақиятларини умумлаштиради. Авторлар янги техникани тараққий эттириш билан бирликда юқори параметрли турбомашиналар дисклари ва парралари, резина ва катта силжишларда ишловчи резина-корд элементлар каби деталларнинг, шунингдек конструктив жиҳатидан анизотроп юпқа деворли деталларни оригинал расчёт қилишга зўр диққат берадилар. Авторлари Ленин мукофотига сазовор бўлган монография завод конструкторлик бюролари ҳамда илмий тадқиқот институтларининг расчёт қилиш бўлимларида кундалик китоб бўлиб қолди. Бу монография машиналарнинг пишиқлигини расчёт қилишга доир ватан адабиётимизнинг ниҳоятда қимматли хазинаси бўлиб техника тараққиётини бундан буён ҳам авж олдиришга ёрдам беради.

Импульсли ва реле автоматик системалари назариясини ишлаб чиққанлиги учун Я. З. Ципкинга Ленин мукофоти берилди. Бу назариялар «Импульсли занжирлардаги ўткинчи ва барқарор процесслар», «Автоматик регулировка қилиш релесистемаси назарияси», «Импульсли системалар назарияси» деган учта монографияда баён қилинган. Я. З. Ципкин Лаплас дискрет алмаштириши деб аталмиш математик методни тараққий эттириб, импульсли системаларни анализ ва синтез қилишнинг асосий масалаларини ҳал қилишга имкон берди. «Ципкин методлари», «Ципкин годографи» ва бошқа хил терминлар Ватанимиздаги ва чет эллардаги махсус адабиётларда қўлланиладиган терминлар қаторига кириб қолди. Конструкторлик бюроларининг практикасида олим ишлаб чиққан назариянинг асосий бўлимларидан фойдаланилиб, бу назария автоматик регулировка қилиш соҳасида олий ўқув юртлари программасига киритилди.

Биз, деди суҳбат охирида А. Н. Несмеянов, фан соҳасида Ленин мукофотлари лауреатлари қилган ишларнинг қисқача характеристикаси устида тўхталиб, техника соҳасидан оғиз очмадик, маълумки, бу соҳада ҳам совет мутахассисларининг энг машҳур ишлари тақдирланган.

Ленин мукофотлари Ватанга хизмат қилишдек ягона мақсад билан бирлашган, партиянинг фанни гуллаб-яшнатиш тўғрисида қилаётган буюк ғамхўрлиги билан руҳланган совет фани ва техникасининг барча намояндаларини янги муваффақиятларга даъват қилади. (ТАСС).

Замонамизнинг техникаси

АКАДЕМИК ***А. И. БЕРГ*** *БИЛАН СУҲБАТ*

□

Кеча газеталарда 1960 йилги Ленин мукофотларини бериш тўғрисида қарор эълон қилинди. В. И. Ленин туғилганига 90 йил тўлиши умумхалқ тантанали байрам қилиниши бу воқеага алоҳида аҳамият бағишлайди.

Техника соҳасида бир қанча ишларнинг авторларига мукофот берилди, бу ишларнинг жорий қилиниши халқ хўжалигининг айрим тармоқлари тараққиёти даражасини янги, олий босқичга кўтариб, катта иқтисодий натижага эга бўлиш имкониятини беради.

Владимир Ильич Ленин меҳнат унумини ошириш, экономикани ўстиришда техника такомиллаштиришлари ва янгиликлари жуда катта аҳамиятга эга эканлигини ўз мақолалари, докладлари, нутқларида кўп марта таъкидлаб ўтган эди. Фан ва техника тараққиётида юксак муваффақиятларга эришган бизнинг мамлакатимиз ҳозирги вақтда техника тараққиёти йўлида айниқса тез суръатлар билан олға бормоқда.

Ҳозир Ленин мукофотлари билан тақдирланган ишлар турмушда текшириб кўрилди. Улар узоқ муддат давомида ҳар томонлама синаб кўрилди ёки халқ хўжалигига жорий қилиниб, ўзини тўла оқлади.

Мамлакатимизнинг атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланишдаги жуда катта муваффақиятлари ҳаммага маълумдир. Бу соҳадаги ишлардан бири тадқиқот сув-сувли реакторлари комплексини яратишдир. Бундай реакторларни яратганликлари учун С. М. Фейнберг, В. В. Гончаров, Г. А. Столяров, Т. Н. Зубарев, П. И. Христенко, В. Ф. Козлов, О. И. Любимцевларга Ленин мукофоти берилди.

Бу типдаги реакторларнинг характерли хусусияти шундаки, уларда оддий сув нейтронларни секинлаштириш ва иссиқлик бериш вазифасини бажаради. Тадқиқот сув-сувли реакторлари комплекси чет элларда шу соҳада қилинган ишлар тўғрисида эълон чиққунга қадар ишлаб чиқилган эди. Реакторнинг асосий узели бўлган иссиқлик чиқарувчи элемент конструкцияси ва тайёрлаш технологияси жиҳатидан жуда соддадир. Уни ясашда бир қатор инженерлик масалалари оригинал ҳал қилинди.

Ажойиб кўп ўринли «ИЛ-18» самолётини яратганликлари учун С. В. Ильюшин, А. Г. Ивченко, В. К. Коккинаки, В. А. Борог, В. М. Германов, А. Н. Зленко, А. Я. Левин, В. А. Лотарев, А. К. Пантелеев, Е. И. Санков, В. Н. Семенов, А. И. Шведченколар Ленин мукофотининг лауреатлари бўлдилар.

Самолётнинг рейс тезлиги соатига 650 километргача боради. Самолёт йилнинг ҳар қандай фаслида ҳар қанчалик баландликда учаётганида ҳам унда 20 градус чамаси иссиқликдаги температура сақланиб туради. Машинанинг муҳим хусусияти бунчалик йирик самолётлар учун парвоз қилиш ва қўниш масофасининг хийла қисқалигидир.

И. И. Коробов, В. И. Суровов, З. И. Некрасов, Н. И. Красавцев, Г. Г. Орешкин, А. Н. Чечуро, Л. Д. Юпко, Б. Л. Таврог, И. М. Ектов, Г. А. Паневлардан иборат бир гуруҳ металлурглар домна ишлаб чиқаришида табиий газни жорий қилганликлари учун Ленин мукофотларига сазовор бўлдилар. Бу янгиликнинг катта халқ хўжалик аҳамияти бор. Домна ишлаб чиқаришида табиий газдан фойдаланиш янги метод бўлиб, домна процессининг иқтисодий кўрсаткичларини анчагина яхшилайди.

Домна печлари учун кўп миқдорда кокс талаб қилинади. Лекин кокс камчилдир. Шунинг учун кокс сарфини камайтириш ниҳоятда муҳим масала ҳисобланади. Домна печларида юксак калорияга эга бўлган табиий газ ишлатилиши кокс сарфини 10—16 процент камайтиради. Шу билан бирга печларнинг иш унуми 2,6 процентдан 5 процентгача ошади.

Совет Иттифоқида бўлган жуда катта табиий газ запаслари домна ишлаб чиқаришида ундан кенг фойдаланишга имкон беради.

Ленин мукофотларига сазовор бўлган А. В. Улитовский, Н. М. Аверин ва В. Г. Красиньковларнинг бевосита суюқ металлнинг ўзидан ингичка ва жуда ингичка металл қил-симлар олиш методи ниҳоятда зўр қизиқиш туғдиради ва катта амалий қийматга эгадир.

Яқин вақтларга қадар жуда ингичка сим фақат олмос тешигидан ўтказиб тортиш методи билангина олинарди. Бундай усул билан олинган симнинг сифати юқори бўлмай, у асбобсозлик ва радиотехника саноатининг ҳозирги даражасига тўла жавоб беролмасди.

Яқинда вафот этган физика-математика фанлари доктори, профессор А. В. Улитовский микросим ишлаб чиқаришнинг принципиал янги методининг асосчиси эди. Сим бу метод қўлланилганда шиша қобиқ билан ўралган суюқ металл томчисидан юқори частотали ток майдонида олинади. Бу усул билан олинган симнинг сифати ҳаддан ташқари юқоридир.

Профессор А. В. Улитовский ва унинг шогирдлари бир куб сантиметр ҳажмда 50 киловаттга қадар электромагнит қуввати тўпланадиган юқори частотали контурларнинг янги схемаларини яратдилар. Мана шунинг асосида юқори частотали микропечлар ишлаб чиқилиб, бу печлар қийин эрийдиган металларни эритиш учун ўта юқори температура олишга имкон берди. Металлургиянинг янги соҳаси бўлган микрометаллургия яратилди.

Авторлар мис учун йўғонлиги 1 микрондан 200 микронга қадар, чўян учун 0,2 микрондан 12 микронга қадар ва манганин учун 2 микрондан 30 микронга қадар йўғонликдаги шиша изоляцияли микросимларни тайёрлаш технологиясини ишлаб чиқдилар ва амалга оширдилар.

Ҳозирги вақтда шиша изоляцияли микросимлар қўлланилиб, бир қанча жуда сезгир асбоблар тайёрланмоқда.

Газли табиий газ конини очган ва разведка қилган А. А. Бакиров, П. Н. Еникеев. С. И. Ильин, Е. В. Кудряшов, Л. Г. Жуковский, К. А. Сотириади, В. И. Чернов Ленин мукофотларига сазовор бўлдилар.

Газли кони Ўзбекистон ССРда жойлашган бўлиб, Совет Иттифоқида энг йирик кон ҳисобланади. Бугина эмас, бу кон жаҳонда ноёб учрайдиган энг йирик конлардан биридир. Газли конининг асосий маҳсулот берадиган горизонтлари бўйига 33—38 километрга қадар ва энига 8—12 километрга қадар чўзилган.

Ҳозирги вақтда Газли конидаги геология-разведка ишлари тугаллангандир. Газнинг аниқланган запаслари ниҳоят кўп бўлиб, у фақат Ўзбекистоннигина эмас, шу билан бирга Ўрта Осиёдаги барча республикалар, шунингдек Қозоғистон, Уралнинг ҳам ишлаб чиқариш кучларини янада ривожлантиришга ёрдам беради.

Мана шу қимматли табиий бойликлардан ҳозирдаёқ фойдаланила бошланди. Ўтган йили Ўзбекистонда газ саноати яратила бошланди. Биринчи газ қувурлари ўтказилиб, дастлабки корхоналар газ билан ишлашга кўчирилди. Бундан буён иш кўлами кескин ошиб боради. Етти йиллик мобайнида Газли—Челябинск, сўнгра Газли—Свердловскка катта газ қувурлари ўтказиш мўлжалланган.

Шуни уқтириб ўтмоқ керакки, Газлида катта чуқурликда ётувчи табиий газ конларини кашф этиш ва разведка қилишда энг янги геологик ва геофизик методлар қўлланилди.

Ленин мукофотига сазовор бўлганлар орасида О. К. Коломиец, М. Г. Бордонос, И. Ф. Бузанов, В. П. Зосимович, Г. С. Мокан, А. В. Поповлар ҳам бор. Улар бир уруғлик қанд лавлагининг янги формасини яратиб, навларини чиқардилар. Бир уруғлик қанд лавлагининг хусусияти шундаки, у одатдаги лавлаги сингари иккитўрт қулоқ бўлиб эмас, балки якка қулоқ бўлиб чиқади. Бу нарса лавлаги чопиғини енгиллаштириб, қўл меҳнати сарфини ўрта ҳисоб билан 20 процент камайтиради.

Янги формадаги лавлагини — Белоцерковская бир уруғлик ва Ялтушковская бир уруғлик деб аталмиш икки ишлаб чиқариш навлари чиқарилган бўлиб, булар Киев, Винница, Черкасси, Житомир, Суми, Полтава ва Жамбул областларида, Олтой ва Краснодар ўлкаларида, Молдавия ССР да районлаштирилди. Бу навлар синаб кўрилганда улар ҳосилдорлиги ва ширинлиги жиҳатидан одатдаги қанд лавлагидан қолишмай, баъзи бир ҳолларда ундан устун бўлиб чиқди.

1957 йили 2 минг гектар ерга бир уруғлик лавлаги экилди, 1958 йили 7 минг гектарга, 1959 йили эса қарийб 300 минг гектарга бир уруғлик қанд лавлаги экилди. Бу майдонларда лавлаги парваришини комплекс механизациялаш ва қўл меҳнатига буткул барҳам бериш мумкин эканлиги исбот қилинди. Натижада меҳнат унумдорлиги 5—6 баравар оширилиши мумкин, чунончи ҳар йили лавлаги экиладиган майдонда камида 50 процент уруғ тежаб қолинади.

Техника соҳасида Ватанимизнинг юксак мукофоти — Ленин мукофотлари билан тақдирланган ишларнинг қисқача характеристикаси мана шулар. (ТАСС).

В. И. Ленинга бағишланган юлдузсимон эстафета тугади

22 апрелда Ўзбекистон пойтахтидаги Ленин номли майдонда В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган юлдузсимон эстафетанинг тантанали финиши бўлди.

70 мингдан кўпроқ физкультурачилар республика спорт ташкилотларининг муваффақиятлари ҳақидаги рапортларни олиб ўтдилар. Ўн икки кун мобайнида автомобилчилар, учувчилар, велосипедчилар, чавондозлар, енгил атлётикачилар икки минг километрдан ортиқ масофани босиб ўтдилар. Улар Қизилқум, Мирзачўлни, Ҳисор ва Тянь-Шань тоғ тизмаларини кесиб ўтдилар. Эстафета трассаси Ўзбекистондаги ҳамма шаҳар ва районлар орқали ўтди.

Ленин номли майдон байрамдагидек безатилган. Мотоциклчилар ва велосипедчилар колоннаси тантанали марш садолари остида улуғ доҳийнинг ҳайкали олдига келиб тўхтайди. Уларнинг сафларида республикадаги барча областлар ва Қорақалпоғистоннинг спорт жамоатчилиги вакиллари бор. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, ДОСААФ республика комитети ҳамда Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари Союзи советининг вакилларига юлдузсимон эстафетанинг муваффақиятли тугалланганлиги ҳақидаги рапорт топширилади.

Республика спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи совети раисининг ўринбосари А. Муҳамедов эстафета қатнашчиларини Совет Иттифоқи халқлари ҳаётидаги шонли кун — В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллиги билан ҳамда эстафетанинг муваффақиятли тугалланганлиги билан табриклайди. (ЎзТАГ).

Бекободда В. И. Ленин хотирасига янги ҳайкал қурилди. Суратда: Ильич ҳайкалини очишга бағишланган митинг.
Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

Ленинизм ғояларининг сўнмас нури

В. И. ЛЕНИН МАРКАЗИЙ МУЗЕЙИДА ЯНГИ ЭКСПОЗИЦИЯ

Оддий кунларда ҳам, байрам кунлари ҳам Москвадаги В. И. Ленин Марказий музейининг заллари доимо гавжум бўлади, лекин бутун прогрессив инсоният меҳнаткашлар доҳийси ва устози туғилган куннинг 90 йиллигини нишонлаётган 1960 йилнинг апрель кунларида халқ оқими айниқса кучайиб кетди. Иккитагина рақамни келтирамиз: 19 апрелда музейни 19.350 киши, ойнинг 20 куни ичида эса 175 мингдан кўпроқ киши келиб кўрди!

Шонли кунларда музей Лениннинг янги ҳужжатлари, нодир фотографиялари билан анча бойитилди.

Кейинги вақтларгача бу ерда 20 зал бўлиб, экспозиция совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида биринчи ва иккинчи беш йилликларда социалистик қурилишнинг ленинча планини қандай амалга оширганлигини кўрсатадиган материаллар билан тугар эди.

20 апрелда музейда иккита янги зал очилди. Бу заллардан бирининг экспонатлари СССРда социализмнинг узил-кесил ғалабаси ҳамда мамлакатимизнинг коммунистик жамият қурилишини авж олдириш даврига кирганлиги ҳақида ҳикоя қилади. Бу ерда тўпланган материаллар совет халқининг улуғ Ватан урушида кўрсатган мислсиз қаҳрамонлигини акс эттиради. Ўша йиллардаги ҳужжатлар ва фотографиялар билан бир қаторда В. И. Лениннинг «Социалистик Ватан химояси учун» ва «Ҳарбий ёзишмалар (1917—1920 йиллар)» асарлар тўплами бор. Витриналарда—фронтларда чиқарилган қизил аскарларнинг газеталари, уч давлат— Совет Иттифоқи, АҚШ ва Буюк Британия раҳбарларининг Теҳрон ва Ялта конференцияларининг материаллари қўйилган.

Навбатдаги стендлар совет кишиларининг урушдан кейинги даврда мамлакат халқ хўжалигини тиклаш соҳасидаги фидокорона меҳнати ҳақида ҳикоя қилади. Карта-схема халқимиз тўртинчи беш йиллик топшириқларини қандай бажарганлигини кўрсатади.

Залда совет халқи 1953 йилдан 1959 йилгача ўтган даврда саноат ва транспортни, қишлоқ хўжалигини, фан ва маданиятни ривожлантиришда эришган жуда катта муваффақиятлар ҳақида далолат берадиган кўпгина материаллар намойиш қилинмоқда.

Ҳамма муваффақиятларимизни қўлга киритишда КПСС XX ва XXI съездлари ҳамда ленинчи Марказий Комитетнинг Пленумлари ғоят катта роль ўйнади. Экспозицияда КПСС съездларининг стенографик ҳисоботлари ва партиянинг бошқа муҳим ҳужжатлари, Совет ҳукуматининг шу йилларда чиқарган қарорлари бор. Ленинские Горидаги Москва Давлат университети кўп қаватли биносининг, жаҳон энергетикасининг гиганти — В. И. Ленин номли Волга гидроэлектростанциясининг макетлари, «Ленин» атом музёрарининг модели, Ойга учирилган вымпелларнинг копиялари экспонат қилиб қўйилган. XXI залнинг экспозицияси катта карта билан тугалланади. Бу картада етти йилликнинг энг йирик янги қурилишлари кўрсатилган. Томошабинлар, совет кишилари шу кунларда нақадар улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун меҳнат қилаётганликларини яққол кўрадилар.

Охирги XXII зал материаллари ленинизмнинг халқаро миқёсдаги тантанаси ҳақида ҳикоя қилади. Мана, дунёнинг жуда катта сиёсий картаси. Карта Лениннинг янги социалистик давлатлар тузилиши ҳақида башорат қилиб айтган гапларининг рўёбга чиқаётганлигини ишончли тарзда кўрсатади. Бу залдаги ҳужжатлар халқаро ишчилар ҳаракатининг ўсаётганлигини ҳикоя қилади. Бу ҳаракатга қардош коммунистик ва ишчи партиялари бошчилик қилмоқда. Музей материаллари Лениннинг тинч-тотув яшаш ва халқлар ўртасидаги дўстлик ҳақидаги ғояларининг тобора шаҳдам қадамлар билан ўзига йўл очаётганлигидан далолат беради.

Бутун зал деворини эгаллаган стеллажларга юзларча китоблар қўйилган. Уларнинг ҳар бирида СССР халқлари тилларида, социалистик лагерь мамлакатлари тилида ва баъзи капиталистик давлатлар тилларида «Ленин» сўзи ёзилган. (ТАСС).

Қизил майдон 22 апрелда

Совет кишилари учун Москвадаги Қизил майдондан азиз жой йўқ. Бу майдон магнитдек кишилар қалбини ўзига жалб қилади. 22 апрелда мингларча меҳнаткашлар улуғ Ленинга муҳаббатлари ва ҳурматларини изҳор қилиш учун бу ерга келдилар.

Бугун пойтахтда туман тушиб, ёмғир ёғиб турди. Кремль курантлари тўққиз марта занг урди, бу вақтда майдонда жуда кўп одам тўпланган эди. Октябрь районидаги мактабларнинг уч минг ўқувчиси тантанали линейкага саф тортди. Транспарантларда ўзига хос рапортлар — Ильич туғилган кунга совғалар ёзилган. Бу тантана куни энг яхши ўқувчилар қизил галстук тақиб, ёш ленинчиларнинг катта армияси сафига қўшилдилар.

Тарих музейи томонидан зангори байроқлар кўзга ташланди. Ҳунар, бинокорлик, темир йўл, техника мактабларининг шогирдлари Қизил майдонга кириб келдилар. Ёш авлодга революция ветерани П. П. Ермаков ўз авлоди номидан оталарча насиҳат сўзлари билан мурожаат қилди.

Кекса большевик сўзларидан ҳаяжонланган бўлажак тунукасоз-слесарь Николай Бугачев нутқ сўзлайди. Радио унинг сўзларини бутун майдон бўйлаб янгратади: «Биз бугун ўз ишларимиз билан ленинчи деган номни олишга, умримизнинг охиригача ленинча ишлаш, фикр қилиш, яшашга қасамёд қиламиз». Формалик қора шинель кийган 20 йигит мавзолей ёнида фахрий қоровул бўлиб турди.

Барча совет кишиларининг туйғулари ва фикрлари бир бўлиб кетди—Қизил майдонга ишчилар, студентлар, хизматчилар, Совет Армиясининг жангчилари кетма-кет келиб турар эдилар...

... Соат 11 дан 45 минут ўтди. Мавзолей эшиклари очилади. Бугун мавзолейга биринчи бўлиб киришдек шарафли ҳуқуқ кекса ленинчи гвардияга берилади. Икки мингдан ортиқ энг кекса КПСС аъзолари, уч революциянинг иштирокчилари, улуғ Лениннинг содиқ ёрдамчилари ва сафдошлари бирга тўпланишди. Уларнинг кўплари шу ерда, Қизил майдонда Ленинни кўрган, унинг нутқларини тинглаган кунларини эслайдилар. Ветеранлар пионер линейкасига саф тортган ёш авлодга қувончли табассум билан қарайдилар, ёш ленинчиларнинг улуғ Ленин васият қилганидек, Коммунистик партия таълим берганидек ўқиш, яшаш ва курашиш ҳақидаги тантанали қасамларини тинглайдилар.

Мавзолей ёнига гул солинган корзиналар, гулдасталар, гулчамбарлар қўйила бошлайди. Гул соат сайин кўпайиб боради. Мана, Озарбайжон Олий Совети Президиуми, Министрлар Совети ва Компартияси Марказий Комитетининг, РСФСР Маданият министрлигининг вакиллари, чет эллик меҳмонлар, турли мамлакатларнинг Москва олий ўқув юртларида таълим олаётган студентлари гуллар қўядилар.

Ленинград районидаги 1019-болалар боғчасининг тарбияланувчилари ҳам мавзолей ёнига келадилар. Улар бу ерга ўзларининг камтар совғаларини, ўзлари меҳр билан ўстирган наврўз гулни олиб келганлар.

Меҳнаткашларнинг делегациялари Қизил майдонга мавзолей ёнига кеч оқшомгача келиб турдилар. Ҳар бир меҳнаткашнинг қалбида жонажон Ильичга қизғин муҳаббат ўти ёниб турар эди. (ТАСС).

БАРЧА МАЙДОНЛАРДА ЧИГИТНИ БИР ТЕКИС УНДИРИБ ОЛИБ, ҒЎЗАНИНГ БИРИНЧИ ЦИКЛ ПАРВАРИШИНИ ҚИЗҒИН БОШЛАБ ЮБОРАЙЛИК!

Суратда: ўртоқ Турсуной Охунова бошлиқ комплекс механизациялашган бригада аъзолари (биринчи қаторда, чапдан) М. Қаҳҳоров, С. Шерматов, Д. Йўлдошева, П. Эсонов, (иккинчи қаторда, чапдан) М. Турсунов, А. Охунова, П. Абдураимов, Х. Йўлчиев ўртоқлар.

В. Салов фотолари.

Уларнинг мақсади зўр

Турсуной Охунова бошлиқ бригада аъзолари ҳам кўп қатори чигит экишни тамомлаб, энди уни ундириб олиш учун кураш бошладилар. Комплекс механизациялаштирилган бу бригаданинг иши одатдаги бригадалардагидан анча фарқ қилади. Шунинг учун ҳам бригадага ҳар томондан келиб, унинг иши билан танишиб кетувчилар кўп.

Турсуной келган меҳмонларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб беради, уларни иш билан таништиради. 100 гектар пахта майдонида 15 киши ишлаётганини, ҳар бир кишига 6,6 гектардан ер тўғри келишини тушунтиради. Пировардида асосий мақсадни айтади.

— Биз бу йил бригадамизда ишловчи ҳар бир киши ҳисобига 33 тоннадан пахта етиштиришни, бир центнер пахта тайёрлаш учун 3 тадан меҳнат сарфлашни, бир центнер пахтанинг таннархини 80 — 90 сўмга келтиришни мўлжаллаб қўйганмиз.

— Бунга қандай қилиб эришмоқчисизлар?

— Бутун ишни механизация ёрдами билан бажарамиз. Масалан, ҳар гектар ерга бу йил 14 тоннадан гўнг солдик. Бу иш қўлда бажарилганда бир талай меҳнат сарфланарди. Биз бўлсак, гўнг сочадиган машинадан фойдаландик. Ҳам арзон, ҳам осон. Юз гектар ернинг ҳаммасига белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган СТВХ-4 маркали янги сеялка билан чигит экдик. Натижада ҳар бир уяга 3 — 4 донадан чигит тушди. Демак энди ғўзани ягана қилмаймиз.

Ўртоқ Турсуной ОХУНОВА.

Турсунойнинг бу гаплари меҳмонларни завқлантиради. Улар пахтанинг таннархини камайтириш учун яна қандай тадбирлар амалга оширилаётганини суриштира бошлайдилар. Турсуной сўзида давом этади.

— Бригадамизда кетмон чопиқ, қўл билан пахта териш, кўрак териш, ниҳоят қўл билан пахта қоплаш бўлмайди. Бу ишларнинг ҳаммаси механизация ёрдами билан бажарилади. Ғўза икки томонлама ишлангани учун кетмонга, пахта ва кўрак машина билан терилгани учун қўл кучига эҳтиёж қолмайди. Бу, пахтанинг таннархини камайтиришга ёрдам беради.

Ўтган йили шу ерлардан олинган бир центнер пахта учун 186 сўмдан сарфланган экан. Турсуной бошлиқ бригада аъзолари буни тенг баравар камайтиришга ҳаракат қилмоқдалар.

Бригаданинг ҳамма аъзолари ўз олдиларига қўйилган мақсадга эришиш учун фидокорона ишламоқдалар. Чигитни бехато, бир текис ундириб олиш учун курашмоқдалар.

Б. ХАЛИЛОВ,

Чиноз район, Киров номли колхоз.

Ерга ер қўшилди

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхозда ер етарли бўлмаганлиги сабабли қишлоқ хўжалиги экинларини жойлаштиришда ҳар йили бирмунча қийинчиликларга дуч келинар эди. Колхоз правлениеси бу йил ана шу қийинчиликларни бартараф қилиш мақсадида зарур тадбирлар ишлаб чиқди. Колхоз территориясида фойдаланилмай ётган қўриқ ва бўз ерларни ҳисобга олиб, бу ерларни қисқа вақт ичида ўзлаштириш ва экин майдонига айлантиришга қарор қилинди.

Мана бир неча кундирки, ўша массивда иккита экскаватор, 4 та бульдозер, 2 та «С—80» тракторп бетиним ишламоқда. Бу қудратли техника билан мўлжалдаги 120 гектар қўриқ ва партов ер яқин кунлар ичида тўла ўзлаштирилиб, фойдаланишга топширилади.

Дастлабки очилган 19 гектар қўриқ ерга ўртоқ Очил Маматқулов бошлиқ бригада аъзолари квадрат-уялаб маккажўхори экдилар. 26 гектар ерга эса сифатли қилиб чигит экилди. Қолган ерлар эса жўхорикор ва шоликор ерларга айлантирилади.

Колхоз агрономи ўртоқ Солиҳ Иброҳимовнинг айтишига қараганда ўзлаштирилаётган ернинг 97 гектари қўриқ, 30 гектари партов ва бўз ерлардир. Ҳозир массивда асосий ишлар тугалланай деб қолди. Узоғи билан 8 — 10 кун ичида илгари кишига нафи тегмаган ерлар пахтазорга, жўхори етиштириладиган майдонларга айлантирилади.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ЭНГ СЕВИКЛИ ДЎСТИ ВА УСТОЗИ

Улуғ йўлбошчи ва устоз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 90 йиллигини бутун дунё меҳнаткашлари тантанали нишонладилар

ХИТОЙ

ПЕКИН, 22 апрель. (ТАСС). Бугун Пекинда халқ вакиллари Умум Хитой мажлисининг мажлислар залида Хитой Халқ Республикаси пойтахти меҳнаткашлари вакилларининг В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди. Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети томонидан чақирилган йиғилишда Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети раисининг ўринбосарлари Чжу Дэ, Линь Бяо, Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Дэн Сяо-Пин, Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Хитой Халқ Республикаси раисининг ўринбосарлари Сун Цин-лин, Дун Би-у, Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг аъзолари, СССРнинг Хитойдаги элчиси С. В. Червоненко иштирок этдилар.

Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Лу Дин-и «Лениннинг революцион байроғи остида жипслашайлик» деган темада доклад қилиб, В. И. Ленин номи бутун дунё меҳнаткашлари учун пролетар революциялари тантанасининг символи, социализм ва коммунизм тантанасининг символи эканлигини таъкидлади.

Тантанали йиғилиш охирида катта концерт бўлди.

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган жамоатчилик вакилларининг тантанали йиғилишлари бугун Хитойнинг ҳамма шаҳарларида бўлиб ўтди.

ПОЛЬША

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда қатнашиш учун Варшавадаги фан ва маданият саройининг конгресслар залида Польша революцион ҳаракатининг ветеранлари, пойтахт заводларининг, фабрика ва муассасаларининг вакиллари, фан, маданият ва санъат арбоблари, ёшлар йиғилдилар. Президиум столи олдида Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, халқ бирлиги фронтига кирган поляк партияларининг раҳбар арбоблари ўтирибдилар.

Тантанали мажлисни Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Циранкевич қисқача кириш нутқи билан очди. Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари З. Клишко Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишлаб катта доклад қилди.

Поляк халқининг тақдири,— деб таъкидлади З. Клишко,— унинг социал ва миллий озодлик учун кейинги ўн йилликлар давомида олиб борган курашининг тақдири Ленин фаолияти билан, ленинизм ғояларининг ўзгартувчи кучи билан маҳкам боғлангандир.

Ленин таълимотига мувофиқ,— деди пировардида докладчи,— биз ишчилар синфининг ва поляк халқининг илғор отряди бўлган партиямизни қурмоқдамиз ва мустаҳкамламоқдамиз. Биз биламизки, халқ ҳокимиятимиз системасида партиянинг раҳбарлик роли туфайлигина Польша социалистик йўлдан муваффақиятли ривожлана олади.

Тантанали мажлис охирида В. И. Ленин ҳақидаги совет ва поляк фильмлари ҳамда спектаклларидан парчалар кўрсатилди, шунингдек ғолибона революциянинг улуғ йўлбошчиси образига бағишланган катта адабий монтаж ижро этилди.

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган тантанали мажлислар Лодзда, Люблинда, Познанда, Шецинда ва халқ Польшасининг бошқа воеводликлари марказларида ҳам бўлиб ўтди.

МЎҒУЛИСТОН

Мўғул халқи шонли йилликни тантанали нишонламоқда. Мўғулистон пойтахтидаги турар уйларда ва давлат муассасалари биноларида Владимир Ильичнинг портретлари қўйилган, шаҳарнинг марказий боғидаги Ленин ҳайкали ёнига республика жамоат ташкилотларидан ва дипломатик корпусдан жуда кўп гулчамбарлар қўйилган. 22 апрелда чиққан газеталарнинг ҳаммаси деярлик тамомила Ленин юбилейига бағишланган. Газеталар меҳнаткашларнинг қадрдон йўлбошчиси тўғрисида редакцион мақола ва шеърлар, ҳикоя ва хотиралар, фотография ва суратлар босиб чиқарганлар.

Улан Баторда тантанали мажлис бўлди. Бу мажлисни Мўғулистон Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ю. Цеденбал очди. Мўғулистон Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг секретари Д. Тумур-Очир «Ленин йўлидан социализм ғалабаси сари» деган темада доклад қилди. Докладчи бундай деди: Бутун бир ижтимоий-тарихий формацияни бошдан кечирмай феодализмдан социализмга ўтган Мўғулистон ҳозирги вақтда бир кунда бутун 1930 йилдагига нисбатан бир ярим баравар кўпроқ саноат маҳсулоти ишлаб чиқармоқда; қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши анча ўсди. «Асримизнинг ўтган ўн йилликлари, — деди у, — Ленинизмнинг шуҳратини ва халқларнинг унга нисбатан ҳурматини оширди. Ленинизм тинчлик, миллий ва социал тараққиёт учун курашнинг жаҳон байроғи бўлиб қолди. Асримизнинг иккинчи ярмида ленинизм бутун дунёда тўла тантана қилажагига шубҳаланмаса ҳам бўлади».

Г Д Р

Германия Демократик Республикасининг турли округлари ва районларида шонли юбилейга бағишланган тантанали митинг ва йиғилишлар бўлиб ўтди. Берлинда тантанали мажлис ўтказилди. Бу мажлисда Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг директори Людвиг Эйнике «Ленин орзу қилган нарсалар рўёбга чиқди» деган темада доклад қилди.

Шонли кун муносабати билан Эйслебен шаҳрида катта митинг бўлди. Бу ерда В. И. Ленин ҳайкали ўрнатилган марказий майдонга Мансфельд саноат районининг неча минглаб меҳнаткашлари тўпландилар. Немис ва совет ватанпарварлари нацистларнинг ҳукмронлиги даврида ана шу ҳайкални сақлаб қолган эдилар.

Германия-Совет дўстлиги уйларида, кинотеатрларда «Ленин ҳаёт» номли совет ҳужжатли фильми кўрсатила бошлади.

АЛБАНИЯ

Албанияда чиқадиган «Зери и популлит» газетаси «Ленинизм— тинчлик, дўстлик ва коммунизмнинг ҳамиша ғолиб байроғи» сарлавҳали бошмақоласида пролетариатнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин барча мамлакатлар меҳнаткашларининг энг севикли дўсти ва устози, Маркс ишларининг гениал давомчиси эди ва шундай бўлиб қолади, деб таъкидлайди. Ленинчи ташқи сиёсат туфайли бутун ер юзидаги оддий кишиларнинг самимий муҳаббатига сазовор бўлган Совет Иттифоқининг буюк муваффақиятлари ленинизмнинг улуғ кучи ва ҳаётийлигини яққол кўрсатади. Газета бошмақоланинг охирида ёзади: Ленинизм Адриатик денгизи қирғоқларида тинчлик ва социализмнинг мустаҳкам таянчи бўлган бизнинг мамлакатимизда ҳам тантана қилмоқда.

ИНДОНЕЗИЯ

Жакартада бутун дунё меҳнаткашларининг улуғ доҳийси туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган виставка биносида Индонезия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг раиси Айдит В. И. Ленин ҳаёти ва фаолияти тўғрисида лекция ўқиди. У, В. И. Ленин ёзган баъзи асосий асарларнинг қоидаларига батафсил тўхталиб ўтди ва бу асарлар ҳозирги кунда жаҳон тарихининг ва коммунистик ҳаракатнинг ривожланишига жуда катта таъсир кўрсатганлигини таъкидлади. Индонезия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг раиси В. И. Лениннинг Голландия Ҳиндистонидаги, яъни ҳозирги Индонезиядаги революцион ҳаракатга тааллуқли бўлган «Осиёнинг уйғониши» номли асарига жуда батафсил тўхталиб ўтди. Айдит В. И. Ленин илгари сурган қоидалар тўғри эканлигини турмушнинг ўзи тасдиқлаб берганлигини кўрсатди. Айдит Индонезия коммунистларини марксизм-ленинизмни янада чуқурроқ ўрганишга чақирди.

ФРАНЦИЯ

Парижда ЮНЕСКО ижроия кенгаши ўз ишини давом эттирмоқда. Ижроия кенгашининг 22 апрель эрталабки мажлисининг бир қисми Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланди. Мажлис бошланишидан олдин ижроия кенгашидаги совет делегацияси В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган ҳамда чиройлик қилиб ишланган фотоальбомларни ЮНЕСКО раҳбар органининг аъзоларига тақдим этди.

Ижроия кенгашининг мажлисини Буюк Британия вакили Бен Боуэн Томас очди. У ана шу совға учун ижроия кенгашининг барча аъзолари номидан совет делегациясига ташаккур билдирди ва ижроия кенгашининг аъзолари Совет давлатининг улуғ арбоби В. И. Ленинни ҳурматлайдилар, деб таъкидлади. Шундан кейин у, ЮНЕСКО ижроия кенгашининг аъзоси, Совет Иттифоқининг вакили профессор Н. М. Сисакянга сўз берди. Н. М. Сисакян В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида, Владимир Ильичнинг идеялари амалга ошганлиги тўғрисида гапирди.

* * *

Швеция, Австрия, Исроил, Франция, Англия ва бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари ҳам В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигини нишонладилар.

«МУШТУМ» ДАЛАДА

Офарин, сиз миришкорларга!

Мирзачўлни чўл деманглар,
ям-яшилдир ҳаммаёқ,
Яшнаган Фарғонадек бағрида
минг машъал чироқ.

Собиқ Чортўқай... Фарҳод ва Ширинлар эртагининг ватани бўлган Мирзачўлнинг қоқ биқинидамиз. Неча асрлардан буён инсониятга нафи тегмаган қурумсоқ чўлдан эндиликда асар ҳам қолмабди. Бежирим, муҳташам бинолар, сўлим гулзорлар, шинам боғлар, ариқларда шилдираб оқиб турган зилол сувлар киши кўнглини яйратиб юборади.

Совет кишиларининг қўли, ижодий меҳнати билан яратилган бу чаманзор — Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз қишлоғидир.

— Қишлоғимиз тобора яшнаб бораяпти,— дейди колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Асад Убайдуллахўжаев, — ҳосилдорлик ҳам ортиб бораяпти, шу йилнинг ўзида 70 гектар ерни чўл бағридан юлиб олдик, экин майдонимиз 1750 гектарга етди. Ишимизнинг кетиши чакки эмас. Тағин мени мақтанаяпти деб ўйламанглар, бор гапни айтаяпман, далаларни айлансангиз, ҳамма нарса равшан бўлади.

Биз раис айтгандек далаларни айланиб миришкор пахтакорларнинг иши билан таниша бошладик. Колхозда 14 та пахтачилик бригадаси бор бўлиб, буларнинг ҳаммаси комплекс механизациялаштирилган. Илғорлар ер ва техникани экишга сифатли тайёрлаганлар. Шу туфайли бу иш яхши борди. Механизациядан унумли фойдаланилиб, ҳамма ерга квадрат-уялаб чигит экиб бўлинибди.

— Техника энди деҳқоннинг энг яқин дўсти бўлиб қолди, — деб гапга аралашди колхоз партия ташкилотининг секретари Илёс Бойназаров. — Ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилиш сифатли ўтказилса, ҳосил ортаверар экан. Буни ўз тажрибамизда синаб кўрдик. Бу йил 80 процент ердаги ғўзамизни кетмонсиз парвариш қиламиз. Давлат техникани колхозларга сотиб зап иш қилди-да. Илгари ремонтдан чиққан тракторларнинг айримлари далага етмай йўлдаёқ бузилиб қолиб, яна МТСга қайтариларди. Энди-чи, бутунлай бошқача манзарани кўрасиз. Машина ўз қўлимизда, ўзимиз ремонт қилиб, ўзимиз ундан тўлиқ фойдаланмоқдамиз. Ҳозирги кунда колхозимизда ҳаммаси бўлиб 30 та трактор, 10 та борона, бир неча сеялка бор. Булар дала ишлари бошлангандан буён бир соат ҳам бекор туриб қолгани йўқ. Ажойиб механизатор кадрларимиз бор. Матқосим Шоаҳмедов, Минали Усмонқулов, Ризо Қуртиев каби тракторчиларимиз экишда ҳаммага ўрнак бўлдилар. Кунига 7 ўрнига 11 — 12 гектардан чигит экдилар.

Партком шу гапларни айтар экан, ҳа, айтгандек «Муштум»ни унақанги ютуқлардан кўра, кўпроқ камчиликлар қизиқтиради, ортиқча мақтаниб юбордикми, дегандек кулиб қўйди.

Йўқ, «Муштум» камчиликларни, қинғир-қийшиқ ишларни фош қилиш билан бирга, яхши ишларни кўрганда севинади, илғорларни чин кўнгилдан олқишлайди.

Колхозда чигит нуқул квадрат-уялаб, тез ва сифатли экиб тамомланган экан, ҳозирги кунда ҳамманинг фикри-зикри ана шу экилган чигитларни бехато, ёппасига ундириб олишга қаратилган экан, бу кимни қувонтирмайди, дейсиз. Экишни қойил қилиб қўйган механизаторлар, энди ўз агрегатларини ғўза парваришига созламоқдалар, тракторларга культиваторлар осилмоқда.

Колхоздаги бутун карталар текшириб чиқилипти, экилмай қолган айрим бўш жойлар аниқланиб, у ерларга ҳам чигит экилиб, тўла гектар таъминланипти.

Эгам Тошев, Шовқи Латипов, Нурмат Тиловов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг ерларида ҳа демай чигит ниш уриб, яшил квадратлар ҳосил бўлади. Экишни биринчилар қатори туғаллаган илғорлар ғўза парваришига ҳам эрта киришамиз, бунинг учун ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдик демоқдалар. Улар гулистонлик донгдор пахтакор Ғанишер Юнусовнинг ташаббусига қўшилиб, ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

— Ўтган йили ҳар гектар ердан колхоз бўйича 31 центнердан ҳосил олган эдик, дейди раис, — бу йил ҳосилдорликни янада оширамиз. Очиғини айтиш керак, ўтган йили атиги 250 гектар ернинг пахтасини машинада тердик. Бу йил 800 гектар ернинг пахтасини машинада терамиз. Бунинг учун ҳозирданоқ тайёргарликни бошлаб юбордик. Машина терими учун ажратилган ерларда ғўзани алоҳида парвариш қиламиз. Машина терими боп қилиб ўстириш учун ғўзани эгат ташлаб, труба орқали суғорамиз. Колхозчи механизаторларимизнинг ғайрати зўр. Дала шийпонлари ишга тушиб кетди. Болалар боқчаси, яслилар ҳам колхозчилар хизматида. Далада иссиқ овқат тайёрлаб беришни канда қилмаймиз. Кимнинг нима иш билан шуғулланаётганлиги аниқ ҳисобга олиб борилади. Иш натижаси ҳар ҳафтада якунланиб турилади, ҳар 15 кунда меҳнат кунларига ҳақ тўлаймиз.

Суҳбат темаси олинаётган даромадга келганда гапни колхоз бош бухгалтери ўртоқ Ғани Баратов илиб кетди.

— Ўтган йили дейди у, — колхозимиз бўйича 20 ярим миллион сўм даромад қилинди. Ҳар бир меҳнат кунига 23 сўмдан пул тақсимланди. Бу йил даромадни 23 миллион сўмга етказишни мўлжаллаб турибмиз.

Колхоз правлениеси, партия ташкилоти илғорларга топшириш учун учта кўчма Қизил байроқ таъсис этган. Бригадалар, тракторчилар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа самарали натижа бермоқда. Илғор участка учун белгиланган байроқни экиш пешқадамлари бўлган биринчи участка ўз қўлида сақлаб турибди. Яна бир кўчма Қизил байроқ эса Эгам Тошев бригадасида. Матқосим Шоаҳмедовга ҳам яхши натижага эришганлиги учун топширилган байроқни ҳали ҳеч ким ололгани йўқ.

Колхознинг пахтачилик бригадаларидагина эмас, пиллачилар, боғбонлар, ғаллакорлар, чорвадорлар ўртасида ҳам илғорликка интилиш кучайиб бормоқда. Колхоз ўтган йили 95 гектар ерга жўхори экиб, ҳар гектаридан 250 центнердан ҳосил олган эди. Бу йил маккажўхори учун энг яхши ер ажратилди. Маккажўхорикор бригада бошлиқлари Сўфихон Тошев, Тўйчи Бобоев ўртоқлар экишнинг сифатли ўтказилишини таъминлаб, ҳар гектар ердан кам деганда 500 центнердан маккажўхори пояси етиштириш учун курашмоқдалар. Колхоз бўйича пландаги 4 минг ўрнига 5 минг тонна силос бостирилмоқчи. Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш соҳасида бошқа тадбирлар ҳам амалга оширилаётир. Жумладан 35 гектар ерга қовоқ, 4 гектар ерга лавлаги экилди.

Пиллачиларнинг ҳам аҳди катта. 100 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 60 килограммдан пилла ҳосили олиш ҳаракатида тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди. Агроном Сайдаҳмад Абдужалилов бошлиқ боғбонлар 15 гектар ерда янги боғ ташкил этиб, колхоз боғини 50 гектарга етказдилар. Чорвадорлар ҳам гўшт, сутни кўпайтириш йўлида дастлабки ютуқни қўлга киритдилар. Колхоз йиллик сут, тухум тайёрлаш планини икки баравар ошириб бажарди. Улар Биринчи майгача йиллик гўшт тайёрлаш планини бажариш учун курашмоқдалар.

Чўлда бўстон яратиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари мўл-кўллиги йўлида мардонавор меҳнат қилаётган бу колхозчиларнинг ғайрат ва шижоатини кўриб офарин, сиз миришкорларга демасдан иложимиз йўқ.

«Муштум» сайёр редакциясининг аъзолари:

Ақмал ПУЛАТ,
Аббос МУҲИДДИН,
Қ. ОЛИМОВ,
Н. ЛЕВУШИН.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„УЧ ЙИЛДАН БЕРИ ҚУРУҚ ГАП“

Янгийўл ёғ заводининг совун цехида қўл кучи билан бажариладиган оғир ишларни механизациялаштиришга эътибор берилмаётганлиги тўғрисида газетамизнинг шу йил 22 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида танқидий материал босилган эди.

Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши озиқ-овқат саноати бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ В. Говорнинг редакцияга хабар қилишича заводда совун ишлаб чиқариш процессларини тўла механизациялаштирадиган вакуум установкаси заказ қилинган. Установканинг заводга келтирилиб ўрнатилиши шу йилнинг IV кварталига белгиланган.

Бу, қандай ваъдалигини IV кварталда кўрамиз.

„Мебель ательеси керак“

Газетамизнинг шу йил 8 январь сонида юқоридаги сарлавҳа билан Ё. Хўжаев, Х. Юсупов ва А. Қодиров ўртоқларнинг пойтахтимизнинг бир неча жойида мебель ательеси ташкил қилиш зарурлиги тўғрисида редакцияга ёзган хати босилиб чиққан эди.

Редакция олган жавобга кўра хат 1-«Ташпромторг» дирекцияси ҳамда унинг махсус мебель магазини коллективи йиғилишида муҳокама қилинган. Йиғилишда 1-«Ташпромторг»нинг Пролетар кўчасидаги махсус мебель магазинини мебель ательесига айлантириш маъқул топилган. Бу ателье энди харидорлардан заказлар қабул қилиш билан бир қаторда гражданларга уйда мебелларни қандай жойлаштириш ва уйларни жиҳозлаш тўғрисида консультациялар ҳам беради. Намуна учун магазиннинг 3 та хонаси энг маданий тарзда ҳар хил квартиралар шаклида жиҳозланди.

3-мебель фабрикасининг ўртоқ Ғани Тўрахўжаев бошлиқ 3-цехи коллективи аҳолининг хилма-хил мебелларга берадиган заказларини кўнгилдагидек қилиб бажариш мажбуриятини ўз устига олган.

1 Май арафасида янги мебель ательеси очилади.

Тасвирий санъат асарлари хазинаси

Совет рассомлари шу кунларда доҳимиз В. И. Ленин томонидан имзоланган монументал пропаганда ҳақидаги Декретнинг 42 йиллигини нишонламоқдалар. Шу муносабат билан мамлакатимизда рассомлар ҳафталиги ўтказилди. Республикамиз рассомлари ҳам бу кунни ижодий муваффақиятларни қўлга киритган ҳолда кутиб олдилар. Бу ютуқларни Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейининг доимий виставкаларига қўйилган экспонатлар мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ўзбек тасвирий санъатининг вужудга келишида ва тараққий этишида музейимизнинг роли каттадир. Шу туфайли музей ўзбек тасвирий санъати намуналарини тўплаб, уларни оммалаштиришда катта ишлар олиб бормоқда.

Музей томонидан тўпланган бой материаллар ҳозирги замон халқ санъатининг ҳар бир тури билан танишиш имконини бермоқда. Ҳозир бу ерда республикамиз рассомларининг кўпгина асарлари намойиш қилинаётир.

Республикамизда 1917 йилдан буён самарали ижод қилиб келаётган кекса рассомларимиздан бири, Ўзбекистон ССР халқ рассоми О. К. Татевосьян социалистик қурилиш темасида кўпгина картиналар яратди. Рассом «Каттақўрғон сув омбори», «Узум узиш», «Катта Ҳисор канали» деган асарларида меҳнат картинасини ўзига хос услуб билан тасвирлади. Кекса рассом Н. В. Кашинанинг «Хотин-қизлар колхозда катта куч», «Тушки овқат», «Насиба», «Чўл чорламоқда», «Звенонинг муваффақияти» деб номланган картиналари ҳам музейдаги энг яхши асарлардан ҳисобланади.

Музей доимий экспозициясида пейзажларга ҳам кенг ўрин берилган. Ўзбекистон ССР халқ рассоми, СССР Бадиий академиясининг ҳақиқий аъзоси Ў. Тансиқбоев ўз асарлари билан музей экспозициясини замонавий пейзажлар билан бойитди.

Ўзбекистон ССР халқ рассоми Л. Абдуллаев, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Абдуллаев, рассомлардан Ю. Елизаров, Р. Аҳмедов, М. Саидов, З. Иноғамовлар асарлари ҳам кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Ўзбекистон халқ санъати бўлимида атоқли санъаткорлар томонидан юксак дид билан ишланган экспонатлар сақланади. Ганчкор Т. Арслонқулов ва Уста Ширин Муродов, наққош Р. Ёқубов ва Ҳакимов, ўймакор уста М. Қосимов ва Ҳайдаровлар эндиликда ўзбек халқининг фахри бўлиб қолди.

Совет рассомлари ҳафталигининг ўтказилиши республикамиз рассомларини ижодий камолатни эгаллашлари учун, КПСС XXI съезди қарорларидан илҳомланиб, етти йиллик қаҳрамонларининг тўлақонли образларини яратиш учун муҳим омил сифатида хизмат қилади.

С. АБДУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейининг директори.

Телевизор экранида

24 АПРЕЛДА

12.00. «Физкультура билан шуғулланинг».

12.15. Бадиий фильм — «Қизил болалар».

14.00. «Маданият университети» — Садриддин Айний (ўзбек тилида).

18.00. Бокс бўйича Совет Иттифоқи шахсий биринчилиги учун мусобақа ҳақида репортаж «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади.

19.00. Мактабгача тарбия ёшидаги болалар учун ўзбек тилида эшиттириш.

19.20. Сўнгги ахборот.

19.40. Ўзбекистон радиоси халқ чолғу асбоблари оркестри ва солистлари концерти.

20.30. Киножурнал.

20.40. Фильм-оперетта — «Мистер ИКС».

БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Ёзувчилари союзи шу йил 25 апрель куни «Ўзбек поэзияси декададан сўнгги давр ичида» деган мавзуъда ижодий мунозара ўтказади.

Мунозара Ҳамид Олимжон номидаги Адабиётчилар уйида (1-Май кўчаси, 20 уй) кундуз соат 11 да бошланади.

Қизиққан ўртоқларнинг келишлари мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ.

Яна бир кинотеатр

Куйбишев районидаги Комсомол 40 йиллиги кўчаси яқиндагина очилди. Бу янги кўча борган сари гавжум ва обод бўлиб бормоқда, бирин-кетин кўп қаватли уй-жой, маданий-маиший муассасалар бинолари қад кўтараётир.

Яқинда ана шу кўчада «Дружба» номли кинотеатр очилди. Янги кинотеатр 600 кишига мўлжалланган томоша залидан ташқари ўқиш ва дам олиш залларига ҳам эга.

Кўпчилик ёрдамига таянамиз

Бизнинг Ленин район меҳнаткашлари ҳам кўп қатори ўзлари яшаётган район территориясини обод ва кўркам қилиш мақсадида оммавий хашарни авж олдирмоқдалар.

Шу кунгача Тошкент вокзали, аэровокзал, Киров, Сарикўл, Тарас Шевченко кўчалари, экскаватор заводи, «Қизил тонг» фабрикаси территорияларидаги ариқлар тозаланди, кўчалар текисланди ва турли хушманзара дарахт кўчатлари ўтказилди. Болгарский огород массивида жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар ёрдамида 13 гектар майдонда катта боғ барпо қилинмоқда. Бу ерга 10 минг тупдан ортиқ хилма-хил мевали дарахт кўчатлари ва рангба-ранг гуллар экилди. Боғни кишилар маданий дам оладиган кўркам сайргоҳга айлантириш учун ҳали яна кўпгина ишлар қилинади.

Тошкентни ободонлаштириш ва тозалаш ойлиги тугай деб қолди. Шу ойлик мобайнида районимиз территориясида 32 минг тупга яқин дарахт, 13 мингдан ортиқ бута ўтқазилди. Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, тозалаш ишлари ҳозир ҳам давом этаётир.

Ҳ. МИРЗАЕВ,

Ленин район коммунал хўжалик бўлими ободонлаштириш бригадасининг бошлиғи.

ГУЛЛАР

Тошкентни гуллар шаҳри дейишади. Чиндан ҳам шундай. Кўклам бўлдими, пойтахтимизнинг хиёбон ва майдонлари, маданият ва истироҳат парклари яшнаб кетади. Рангба-ранг гуллар баҳри-дилингизни очади. Бир нафас бу гулзорлар атрофида ўтириб дам олсангиз, ҳузур қиласиз.

Кўзни қувонтирадиган хилма-хил гуллар пойтахтимиздаги жуда кўп оранжереяларда қўли гул кишилар томонидан меҳр билан ўстирилади, қиш бўйи авайлаб парвариш қилинади. Ана шундай оранжереялардан бири Пушкин номли паркда жойлашган. Бу ерда ҳозир 30 турдан ортиқ 250 минг туп гул бор. Ана шу гуллар паркни безаб, унинг ҳуснига-ҳусн қўшмоқда, қийғос очилиб муаттар ҳидларидан ҳаммани баҳраманд қилмоқда.

Оранжереяда етиштирилган гуллар паркни безашдан ташқари шаҳардаги кўпгина мактаблар, санаторий ва дам олиш уйларига ҳам юборилаётир. Оранжереядаги гуллар орасида «амоно-сомоно», «чайная», хитой «гултожи хўрози» каби энг яхши гуллар бор. Бу ерда биргина атир гулнинг ўзидан 40 хилини учратиш мумкин. Тажрибали гулчилар картошка гулини қаламчасидан кўпайтиришни кашф қилдилар.

Оранжереянинг Гулсин Исмоилова ва Зеби Пўлатова каби илғор гулчиларининг хизматлари тақдирга сазовордир. Ана шулар қўлида меҳр билан етиштирилаётган ва ёз бўйи Пушкин паркини яшнатиб турадиган рангба-ранг гулларга завқланиб тикиларкансиз, бу камтарин гулчиларнинг миришкорлигига таҳсин ўқийсиз.

Расмда: илғор гулчилардан Г. Исмоилова ва З. Пўлатова экиладиган гулларни кўчиришаётир.

А. Холиқов чизган расм.

Янги модалар кўргазмаси

Тошкентдаги модалар уйида баҳор ва ёз мавсумлари учун мўлжалланган янги модалар кўргазмаси очилди. Унга 120 дан ортиқ турли материалдан тикилган аёллар, эркаклар ва болалар кўйлаги, шунингдек устки кийим-кечаклар қўйилган.

Кўргазмага А. Латипова, Б. Патисьева, М. Бропдалитова, А. Неъматов, Я. Белаусова каби тажрибали мода усталари ўзларининг энг янги маҳсулотлари билан қатнашганлар. Айниқса, қора-одми атласдан ҳиндча қилиб тикилган кўйлак, шифондан сербурма қилиб тикилган кўйлак, драп пальто, болалар учун тайёрланган чий духоба костюм кўпчиликка манзур бўлмоқда. Томошабинлар ўзлари ёқтирган модаларни қайси материалдан бичиш, тикиш ҳақида бу ердан маслаҳатлр олишлари ҳам мумкин.

Модалар уйи коллективи 1-Май байрамигача модалар хилини 150 га етказишни мўлжалламоқда.

З. АХТЯМОВА.

АБДУРАҲИМ ОТА БИР АСР УМР КЎРДИ

Калинин районидаги Карл Маркс номли колхознинг аъзоси Абдураҳим ота юз ёшга кирди. Унинг 6 ўғил-қизи, 32 невараси ва 22 чевараси бор. Отанинг авлодлари колхоз хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшмоқдалар. Отанинг бир қанча невара ва чевараси ўрта ва олий ўқув юртларида ўқиб, турли мутахассисликни эгалламоқдалар.

Бу нуроний кекса ўзини бардам ва тетик сезиб, ҳозир ҳам колхознинг турли ишларига ёрдам бериб келмоқда.

Т. РАСУЛЕВ.

Физкультура ва спорт

Халқаро учрашув

Шу йилнинг 27 — 28 апрель кунлари Тошкентда акробатларнинг халқаро учрашуви бўлиб ўтади. Ўзбек спортчилари Германия Демократик Республикаси акробатлари терма командаси билан мусобақалашадилар. Бу терма команда составида 15 та энг кучли немис акробати бор.

СССР спорт мастерлари Тожиев, Костин, Кричевская, Цонев, Ғаниев, 1-разрядлилардан Холдоров, Мамашев, Левин ва бошқалар Ўзбекистон шарафини ҳимоя қиладилар. Республикамиз акробатлари Совет Иттифоқида хизмат кўрсатган тренер Николай Иванович Лакиза раҳбарлигида бу халқаро учрашувга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

ИТТИФОҚ БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Марказий «Пахтакор» стадионида бокс бўйича иттифоқ биринчилиги учун зонал мусобақалар бошланди. Бу мусобақаларда Москва, Ленинград, Боку, Олмаота, Тошкент, Сталинград ва бошқа шаҳарлардан тўпланган 74 кучли боксчи қатнашмоқда. Курашнинг биринчи кунида 18 жуфт боксчи куч синашди. Бунда биринчи разрядли Русаков (Тошкент) львовлик спорт мастери Стратилатовни, биринчи разрядли Селеванов (Харьков) спорт мастери Шантанов (Москва)ни ютди. Мастер Морчнёв — биринчи разрядли Когай (иккаласи ҳам Тошкентдан), СССР чемпиони Кадетов (Олмаота) — ленинградлик мастер Семёнов «жанг»лари жуда қизиқарли ўтди ва биринчиларининг фойдасига ҳал бўлди. Морчнёв томошабинлар ўртасида юксак маҳоратини кўрсатди. У биринчи раунддаёқ ўз рақибини нокаут қилди.

Б. ПУЛАТОВ.

Ботвинник—Таль матчи

Шахмат бўйича жаҳон биринчилиги учун Ботвинник ва Таль ўртасидаги матчнинг 15-партияси 21 апрелда кечиктирилган эди. Эртасига рақиблар ўйинни давом эттирмасдан дурангга рози бўлишди. Матч ҳисоби 15 ўйиндан сўнг Таль фойдасига 8,5:6,5 бўлди.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

Иродали йигит

Турсунбой иш билан буғ қозон цехига кириб қолди. Кирдию, улкан печларни, буғ қозонларини кўриб ҳангманг бўлди. У илгари шунча кўп буғнинг қандай ҳосил бўлишини тасаввур қилолмасди.

— Мунча тикилиб қолдинг,—Турсунбойга сўз қотди Владимир Яковлевич.

—Ноҳотки шу қозонларда қайнаган сув буғга айланса?

Гренов Турсунбойга жуда кучли иссиқлик натижасида сувларнинг қайнаб, атмосфера босими билан аппаратларга ўтиши, ундан трубалар орқали завод цехлари, уйлар ва муассасаларга кетишини бирма-бир тушунтирди. Турсунбой бош кочегарнинг сўзларидан, қудратли печь, қозон ва аппаратларнинг ишлашидан анча таъсирланди, завқи ошди. Унда шу мураккаб аппаратларни бошқариш иштиёқи туғилди. Лекин бир ошнаси билан бўлган воқеа дарҳол кўз олдига келди...

Турсунбой заводга ишга келганда дастлаб оддий ишчи эди. Транспортерга лопата билан кўмир ташларди, беш киши печларга кўмир етказиб беришарди. Сабр-тоқатли йигит чарчашни билмай иштиёқ билан ишларди. Турсунбойнинг дўсти Саитбой Бекмуродов кунлардан бир кун унга:

— Мени-ку маълумотим оз, сен бўлсанг ўн йиллик маълумотинг билан шу ишни қилсанг ярашмас экан, — деган эди.

— Ҳамма иш бир. Аммо мен бу оғир экан деб, ундан юз ўгиришим яхшими?—жавоб қилди Турсунбой.

— Ҳунарли ишни олсанг деймандa.

— Бу тўғри, лекин вақти-соати билан-да...

Буғ қозон цехининг бошлиғи В. Загурский кўп ўтмай Турсунбойни кочегар бўлиб ишлашга таклиф қилди. Ёш кочегар қисқа муддат ичида ҳамма механизм ва аппаратларнинг бешикаст ишлашига эришадиган бўлди. Машиналарни осонлик билан бошқара бошлади. Қобилиятли бу йигит ҳадемай 5-разрядли кочегар номини олди. Сўнгра эса 6-разряд, кейинроқ 7-разрядни қўлга киритиб, бош кочегарлик вазифасигача кўтарилди.

Бундан икки йил олдин 10-синфни тамомлаб Троицкийга, Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатига ишга келган Турсунбой Эрматовнинг қисқача меҳнат йўли ана шундай. Ёш мутахассис бу вақт ичида комбинат коллективи ва раҳбарларнинг ишончини оқлади. У ишлаб чиқариш илғорлари қаторидан муносиб ўрин олди.

Бу ўт юрак йигит ўз устида яна қунт билан ишламоқда, техника маълумотини тинмай оширмоқда.

Турсунбой Эрматов шу кунларда етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш ва комбинат ишлаб чиқариш кўрсаткичларини оширишга муносиб ҳисса қўшмоқда.

Т. ЎРУНОВ.

Тошкентда от спорти бўйича республика мусобақалари бўлиб ўтди. Суратда: от спорти мактабининг биринчи разрядли чавандози Петр Головнев «Эгон» лақабли оти билан тўсиқлар устидан ўтмоқда.

О. Тўхтахўжаев фотоси.

Редактор: З. ЕСЕНБОЕВ.

ДОВЮРАК ОВЧИЛАР

Декабрнинг қаҳратон совуқ куни. Аччиқ шамол эсиб турибди. Чўчқабулоқ яқинидаги Самгирон сойида жойлашган қўйчилик фермасига қашқирлар оралабди, деган хунук хабар Фарах ака қулоғига етиб қолди. У дарҳол ов милтиғини, қопқонини олиб ўргатилган ити билан фермага қараб йўл олди. Овчи етиб келганида чўпонлар йиртқичларни бартараф қилишган экан.

Фарах ака қашқирларни батамом тугатишнинг пайига тушди. Овчи бир неча жойларга қопқон қўйиб, ҳар куни кечаси билан пойлаб ётди. Ниҳоят еттинчи куни саҳарга яқин қашқирнинг даҳшатли увуллаши эшитилиб қолди. Овчи овоз келган томонга ити билан югуриб кетди. Қашқир орқа оёғидан қопқонга тушиб қолган экан. Фарах ака уни отиб ўлдирди. Шундан сўнг ферма ичига кириб қолган бўрини ҳам омон қўймади. Чўпонлар ундан жуда миннатдор бўлишди.

Оҳангарон шаҳар Облиқ посёлкасида яшовчи довюрак овчи Фарах Багавитдинов сўнгги икки-уч йил ичида 10 дан ортиқ қашқир, 20 дан ортиқ тулки ва бир қанча чия бўрини ҳамда бўрсиқларни отиб ўлдирди, бир нечтасини тириклайин тутиб, давлатга топширди.

Оҳангаронда бундай довюраклар кўп. 2-«Оҳангарон» совхозининг чўпони Абдулла Маматов бўриларни қўрага сира яқинлаштирмайди. Яқинда бу чўпон ҳам қўйларга хавф солган эркак ва урғочи икки бўрини отиб ўлдирди.

Бу хизматлари учун довюраклар давлатдан пул мукофотлари ва ўқ-дорилар олиб туришади.

Т. ШЕРАЛИЕВ,
Т. ХЎШНАЗАРОВ,
Э. НИШОНОВ.

ФЕЛЬЕТОН

Тешик жиғилдон

Бўзчи белбоққа ёлчимаганидек, врач ҳам ўз касалига баъзан даво топа олмас экан. Бунга мисол шуки, Мухтор Акбаров Тошкент шаҳридаги 2-поликлиниканинг бош врачи бўлса ҳам, анчадан бери жиғилдони тешилиб юрибди. Бу тешикни йўқотиш учун унинг қилмаган давоси, ичмаган дори-дармони, кирмаган кўчаси қолмади, шунда ҳам жиғилдонини шифолай олмади. Мухтор Акбаров тажрибали врачлардан бўлгани учун касалини даволайман деб кўпгина анализлар ўтказди. Буларни унинг ўз «касаллик варақа»сига ёзган даволаш натижаларидан кўриб олиш мумкин.

«1-даволаш натижаси: жиғилдон касали тузалиши қийин касаллардан экан. 1959 йил 29 апрелда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарори билан «Пролетар» кўчасидаги қурилиш техникумининг биноси поликлиникамизга берилди. Пайтдан фойдаланиб «кўч-кўч» вақтида поликлиниканинг бир диван, стол ва 5 стулини, 3 яшик ойнасини жиғилдонимнинг тешигидан ўтказиб юбордим. Шунда жиғилдонимда кенгайиш пайдо бўлди.

2-даволаш натижаси: жиғилдонни рентгенда кўрсам, тешиги яна кенгайиб кетибди. Уни ювиб-тозалашга тўғри келди. Дарров поликлиниканинг янги биноси учун келтирилган сув қувурларидан уйга таширтирдим, усталарни чақириб, уйимга водопровод қурдириб, канализациялаштирдим (бунга поликлиника ҳисобидан атиги 17 минг сўм кетди). Водопровод сувидан жиғилдонимни ювдим, сўнгра поликлиника биносининг ремонти учун келтирилган 10 дона фанер, бир кубометр тахта ва 50 дона тунукани жиғилдондан ўтказиб юбордим. Поликлиниканинг ҳисобсиз кўмир ва саксовуллари ҳам бироз сиқилиб бўлса-да жиғилдонимдан ўтиб кетишди. Бу харажатларнинг ўрнини йўқ қилиб юбориш учун поликлиникага водопровод қурилиши керак бўлган точкаларни қисқартирдим. Қурилиш министрлигининг инженери С. Т. Козелков «чертеж бузилди-ку» деб дод солган эди, ковушини тўғрилаб юбордим. Лекин давлат банкасидан харажатларни текшириш учун комиссия келиб қолиб, водопровод қурилишини бракка чиқариб кетишди. Шу воқеадан кейин жиғилдоннинг тешиги олдида кичик бир яра пайдо бўлди...

3-даволаш натижаси: иккинчи даволаш пайтида пайдо бўлган яранинг азоби аламига чидай олмай, ишни эплай олмадинг деб технадзор Алексей Пакни ишдан ҳайдадим, унинг ўрнига илгари банкда қурилиш ишлари бўйича инженер бўлиб ишлаган Т. Я. Суховни тайинладим. Бироқ, бу ҳам закончилик қилиб, жиғилдондаги ярамга малҳам бўла олмади. Кейин у билан ҳам хайр-маъзур қилиб Г. И. Куцакни технадзор қилиб олдим. Лекин, Куцакнинг ҳам жиғилдонимга жони ачимади. Ҳайрият, Шомансур Аҳмедов деган юлдузни бенарвон урувчи уддабуров одам топилиб қолди, уни дарров инвентарлар омборига мудир қилиб ишга олдим. У ишга тушган куниёқ жиғилдоним учун олинган дори-дармонларнинг устини суваб юборди. Шундан кейин текин пуллар эвазига касалимни даволай бошладим. Колесников, Илҳомова, Холматов, Шваубер каби йўқ кишиларнинг бирини слесарь, бирини қоровул қилиб, рўйхатга тиркаб, мўмай пулни қўлтиққа уравердим. Бу текин пул жиғилдондан ўтди-ю, тешигидаги яранинг оғриғи қолди. Айниқса, жиғилдонимдаги ошна-оғайнигарчилик безлари яхши ишлаб турганидан жуда хурсанд бўлдим. Хўжалик ишлари бўйича ўринбосарим бўлмиш Саид Расулев жиғилдонимнинг поликлиника ишларига зарари тегаётганлигидан шикоят қилиб борган экан, шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири ўртоқ В. Шомирзаев «сизни профком мажлисида муҳокама қилишсин» деб, шикоятига резолюция қўйибди. Оғайним боплабди... Ана шундан кейин жиғилдонимдаги яра тузалиб, тешигига ёғ суртилгандай бўлди.

Ўзини ўзи даволовчи врач АКБАРОВ».

Бош врач Мухтор Акбаровнинг «касаллик варақаси»дан кўриниб турибдики, унинг жиғилдонидаги яра тузалса ҳам, тешиги беркилгани йўқ. Кўпчилик врачларнинг айтишига қараганда уни фақат шаҳар прокурорига даволай олади. Шунинг учун Мухтор Акбаровнинг «касаллик варақа»сини шаҳар прокурорига юбордик. Шаҳар прокурори анализ қилиб кўриб, Акбаровнинг жиғилдонидаги тешикка шағал тўкиб, цементлаб ташласа керак.

Олим ҚУЧҚОРБЕКОВ.

Тошкентнинг томоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/IV да кундуз **Марварид қидирувчилар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/IV да кундуз **Фурқат**, кечқурун **Кураш йиллари.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/IV да кундуз ва кечқурун **Хоразм эртаси.**

Ленин Октябрда — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

1) Н. С. Хрущчев Индонезияда, 2) А. И. Микоян Куба Республикасида, 3) Тўрт мард — КИНОЛЕКТОРИЙ (кеч соат 6, 7, 8, 9 ва 10 да).

Ягона сафда — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1 ярим ва кеч 5 да).

Лайча эргаштирган хоним — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, кеч 5 ва 9 да).

Соядан қочиш — «СПУТНИК» (1-залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кундуз соат 4-50 минутдан), «МИР» (кеч 8 ва 10 да).

Хўрланганлар — «ВАТАН (1 ва 2-серия кундуз соат 1 да, НАВОИЙ номли (кундуз 1 ярим ва кеч 7 да).

Разведкачининг жасорати — «ИСКРА» (кундуз соат 4 гача), КАФАНОВ номли (кечқурун).

Шўх қайрилишлар — «МИР» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да). «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 8-40 минутдан), «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Тойчоқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 12 ва кеч 3-15 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 3 ва кеч 10 яримда).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
ТЕЗ КУНДА
Сўнгги нусхалар
3 пардали драма.

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Т. У. Хўжаев**, ассистент-режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **М. Юсупов**, рассомлар — **И. Я. Вальденберг** ва **Д. В. Ушаков.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
24 апрелда
С. Юдаков музикаси
Майсаранинг иши

Спектаклда: СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова**, СССР халқ артисти **Саодат Қобулова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев**лар қатнашади.

25 апрелда
ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ
КОНЦЕРТИ

Концертда: СССР халқ артистлари, Сталин мукофоти лауреатлари **Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоева**, СССР халқ артисти **Саодат Қобулова**, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев** ва **Насим Ҳошимов**лар қатнашади.

Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
25 апрелда
КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова, Эътибор Жалилова, Тамара Назарова, Абдуғафур Абдураҳмонов**, VI Жаҳон фестивали лауреатлари **Ҳасан Султонов, Гулсара Ёқубова, Марям Каримова, Мунаввар Давлатова**, солистлардан **Адиба Мирзаева, Ҳадия Юсупова, Сора Шукурова, Райҳон Тўраева, Суръат Пўлатов, Шерали Пўлатов** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ЎЗБЕК ФИЛАРМОНИЯСИ
„Баҳор“ халқ рақс ансамблига
қўшимча
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Филармониянинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин («Правда Востока» кўчаси, 10-уй).

Москва шаҳар, Семашко кўчаси, 5-уйда турувчи **Александр Давидович Берензоннинг** Тошкент шаҳар, Ш. Руставели кўчаси, 51-уйда турувчи Ирина Ивановна Чумаковадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район, 1-участка халқ судида кўрилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Ўзбек цирки
ГАСТРОЛИНИНГ СЎНГГИ КУНЛАРИ
„ЕТТИ ҚУВНОҚ“
қизиқчилар группаси.
Итальян артистлари БЕЛЛЕЙ

Касса эрталаб соат 11 дан очилади.

Бугун 3 марта томоша кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

Чиланзор массивидаги 126-МАКТАБ
29 апрель кеч соат 7 да
мактабни тамомлаган ўртоқлар билан
традицион учрашув
КЕЧАСИ ЎТКАЗАДИ

ТОШКЕНТ ГРАЖДАНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Маҳаллий телеграммалар ва бошқа шаҳарларга юбориладиган
телеграммалар
КВАРТИРА ТЕЛЕФОНЛАРИДАН
кечаю-кундуз 06-телефон орқали
насияга қабул қилинади

Берилган телеграмма ҳақини телеграмма суммаси кўрсатилган билдириш қоғози олгандан кейин шаҳарнинг исталган алоқа бўлимига тўлаш мумкин.

Тошкент почтамти.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг адреси

Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 02648. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А-1581.